Každý má v sobě duchovní rozměr

Radka a Martin Jindrovi, komunita Benediktus

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze
12/2021 / ročník XXXI / 29 Kč

9 téma čísla: Advent a Vánoce
26 Papež František o dětech
28 Broumovské diskuse o hodnotách
30 Úvahy nad Krédem

Diecézní setkání mládeže

20. 11. 2021 v Hradci Králové

Mládenče, pravím ti, vstaň. Tak znělo motto Diecézního setkání mládeže které se 20. 11. v Hradci Králové, letos v premiéře, uskutečnilo na podzim. „Poprvé dnes slavíme diecézní setkání mládeže na podzim před slavností Ježíše Krista Krále, tak jak to určil papež František, protože chce zdůraznit královskou hodnost Ježíše Krista. Svatý otec chce, abychom zdůraznili, že ke Kristu Králi všeho vesmíru všechno směřuje“, řekl při zahájení setkání diecézní biskup Jan Vokál.

Z obsahu

5 rozhovor
Nežít si něco mezi čtyřmi stěnami: Radka a Martin Jindrovi

9 téma: Advent
10 Adventní věnec
11 Adventní zpěvy za svitu svící
12 Tradice králických betlémů
15 Koleda Tichá noc
16 Výklad ikony Narození Páně
19 Předvánoční shon budiž pochválen!

20 Vánoce a tradice
Vánoce podle Ilony Vojancové

25 zamyšlení
Je Ježíšek hoax?

26 Papež František
Dvakrát o dětech

28 společnost
Broumovské diskuse 2021

30 seriál
Úvahy nad Krédem

31 Papežská misijní díla

32 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává:
Biskupství královéhradecké,
Velké náměstí 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce:
Tiskové oddělení, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové,
tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Tiskárna v Ráji, s. r. o.,
Semtín.

Cena: 29 Kč.
Roční předplatné: 319 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové,
č. ú. 1016004393 /5500,
variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo čtenáře (viz adresní štítek).

ISSN 2570-7531

Slovo úvodem

Bratři a sestry v Kristu,
milované rodiny,

Advent je obdobím čekání na Dítě. Příchodem dítěte vzniká rodina, narození betlémského Dítěte dává základ rodině Božích dětí. V době, kdy společnost tápe, co to vlastně rodina je, bychom se měli zaměřit na její prvopočátek. A tím je ochrana nového života, křehkého a zranitelného.

V rodině Božích dětí je dítětem každý z nás. Bez ohledu na svůj věk zůstáváme křehkými a zranitelnými. Právě díky příslušnosti k Boží rodině však máme velikou výsadu. Ten, který dokáže naši zranitelnost zhojit, není naším soudcem, ale otcem. Sám si ze své vůle vytýčil cíl nás v naší zranitelnosti a křehkosti chránit. Jediné, co zbývá, je umožnit Mu to. Nebránit se Jeho otcovské lásce, nevzdorovat. Žít s Ním v rodině, ne mimo ni.

Často se stává, že kvalitu vlastních rodin posuzujeme jen podle vnějšího uspořádání, podle toho, zda je navenek úplná a podobně. Nepřehlédněme však, že podstatou rodiny je kvalita vztahů v ní, její zaměření na ochranu jejích členů v jejich křehkosti. Adventní brožura, kterou vydalo královéhradecké Biskupství je zaměřena na rodinu. Jejím cílem je zkoumat právě kvalitu rodiny, to, zda je věrná svému poslání, jímž není realizace vlastních tužeb, nýbrž obětující se láska, které nás učí Kristus Pán. Rodina s takovým zaměřením může být šťastná, krásná a úplná, i když v důsledku hříchu utrpěla sebevětší ránu či ztrátu.

Celým Vašim rodinám a všem čtenářům ze srdce rád žehnám.

V Kristu a Marii Váš

biskup + Jan

Poznámka redakce: Adventní brožuru si lze zajistit na farních úřadech nebo si ji můžete objednat na: safranko@bihk.cz

Nežít si něco mezi čtyřmi stěnami

Benediktus je komunita lidí s mentálním postižením a bez něj, kteří žijí každodenní život ve vzájemném společenství. Skrze vztahy založené na důvěře v Boha se snaží nacházet jedinečnost každého člověka a žít život v jeho plnosti. Na to, jak se žije v takovém společenství, jsme se zeptali manželů **Radky a Martina Jindrových**, kteří tuto „káru“ táhnou již mnoho let.

Byl dříve jen úmysl nebo jste hned od počátku věděli, že půjdete podle vzoru Jeana Vaniera?

Radka Benediktus byl založen v roce 2000 v Chotěboři s cílem vytvořit dům, kde by ve společenství žili lidé s postižením a bez něj. Už v začátcích se jeho zakladatelé nechali inspirovat myšlenkami Archy Jeana Vaniera. My jsme se k Benediktu připojili o čtyři roky později, byli jsme u registrace prvních sociálních služeb i prvních cest do evropských komunit Archy. Od roku 2006 jsme začali postupně rekonstruovat a zabydlovat bývalou faru v Modletíně, také jsme se pustili do záchrany sousedního objektu bývalých lázní, které byly určeny k demolici. Od roku 2014 manžel komunitu vede. Následující roky jsme naplnili kapacitu chráněného bydlení a v bývalých lázních zprovoznili terapeutické dílny a zázemí pro dobrovolníky.

Proč jste si vybrali právě práci s mentálně postiženými lidmi?

Radka Já jsem vystudovala sociální práci a k této cílové skupině jsem se dostala jakoby náhodou, když jsem hledala práci. A manžel přišel přese mne. Ale ve skutečnosti si práce s lidmi s mentálním postižením možná vybrala nás. Já jsem měla u nás ve vesnici kamarádku s mentálním postižením a v příbuzenstvu jsem měla strýce s tělesným postižením, s oběma jsme se měli moc rádi. Proto mi lidé s nějakým druhem postižení přišli blízcí. Ale skutečně jsem se do nich „zamilovala“ až na prvním táboře v Benediktu, kdy jsem jim dělala asistentku, připravovala pro ně hry atd. Byla tam úžasná parta dobrovolníků a lidi s postižením byli jedni z nás, vůbec jsme necítili rozdíl a to nám zůstalo.

> Společenství s lidmi s postižením ovlivňuje duchovní růst člověka o to více, oč jsou v něm lidé „nestandardní“, kteří mě konfrontují se situacemi, na které nejsem zvyklý, vyvádí mě svými reakcemi ze zajetých kolejí, dávají zrcadlo mojí lidskosti.

V čem je práce s nimi jiná než se zdravými?

Martin Omezení při mentálním postižení jsou rozmanitá a o to víc je třeba brát každého člověka individuálně, postupně ho poznávat a podle toho s ním pracovat. Očekávat nečekané. Člověk musí být více trpělivý, tolerantní, musí často věci opakovat, snažit se mluvit jednoduše, být srozumitelný. Musí být alespoň trochu otevřen jejich vnímání světa, přizpůsobovat k tomu své jednání, ale především, musí je vnímat jako člověka se stejnou hodnotou a důstojností jakou mám já sám.

Dají se vést vaši klienti k Bohu tak, že chápou, o co jde?

Radka Každý člověk má v sobě duchovní rozměr, lidé s postižením nevyjímaje. Už to v nich je. Prakticky se to projevuje tak, že se rádi modlí, účastní se mší svatých a chválových setkání. Umí i poprosit za odpuštění, ví, kdy je něco špatně. Samozřejmě jsou jejich projevy jiné, jejich modlitby jiné. Ale přesto myslím, že chápou, o co jde, i když vnitřní víra každého člověka je trochu tajemstvím. Ve spolupráci s knězem, který komunitu doprovází, pracujeme s některými klienty na tom, aby si uvědomovali význam svátostí a účastnili se jich.

Jak vaši klienti chápou svět a Boha?

Martin Asi jednodušeji, nerozumí už všem pravidlům, strukturám, systémům, ale velice dobře chápou vztahy, domov,

Společný oběd

Požehnání od Jirky během přání k narozeninám

zázemí, bezpečí, přátelství, blízkost, radost, hudbu atd. A Boha poznávají skrze to vše. Myslím, že si občas uvědomí, že nás něco přesahuje. Vědí, že základ je rodina, že se musí pracovat, ale taky že je dobré se po práci bavit, mít dobré přátele a vědí, že je dobré se modlit a chodit do kostela.

V čem je vaše komunita jiná než podobná zařízení?

Radka Naše práce spočívá na vzájemných vztazích. V naší identitě máme napsáno, že jsme komunita lidí s mentálním postižením a bez něj, kteří žijí život ve vzájemném společenství. Skrze vztahy založené na důvěře v Boha se snažíme nacházet jedinečnost každého člověka a žít život v jeho plnosti. Toto myslím plně vystihuje to, co se snažíme žít. Přesto, že musíme dodržovat zákony a být profesionály, tak se ale můžeme spolehnout jeden na druhého, mít tým skvělých lidí, kteří mají rádi svoji práci. Naše komunita patří do celosvětové organizace Archa (L´Arche) se sídlem ve Francii, která sdružuje na 150 komunit po celém světě. A být součástí této komunity znamená určitou značku kvality práce s lidmi s mentálním postižením. V Čechách jsme dvě takové komunity, druhá je ve středních Čechách a úzce spolu spolupracujeme. Nevím úplně, jak to probíhá v jiných zařízením, ale co jsem jen nahlédla do některých, myslím, že je to leckdy o spěchu, splnění povinností a pravidel na úkor skutečného zájmu o člověka. Ráda bych se mýlila. Skrze vztah může nastat posun v životech lidí s postižením i bez něj. Každý člověk v komunitě může do tohoto společenství něco dávat, ale i přijímat a nechat se obohatit, otevřít srdce. Není to jen o poskytování péče někomu potřebnému, ale pracujeme jako společenství, kde každý bere svůj díl práce, odpovědnosti, důležitosti, ať už je jeho omezení jakékoli.

Jak vaše práce ovlivňuje váš život soukromý?

Radka Velmi. To, že oba s manželem pracujeme v komunitě, tak je vlastně součástí našeho života. Dokonce jsme se přestěhovali, abychom bydleli blíž komunitě. Stále nám dává smysl být součástí takovéto komunity, nechat se obohacovat, obdarovávat a zároveň něco investovat do společenství s druhými. Ale už jsme se také za ty roky naučili nenosit si práci domů a dělat si prostor na trávení volného času mimo komunitu, abychom si odpočinuli, užili si čas spolu a rozvíjeli i jiné kontakty.

A jak ovlivňuje váš život duchovní?

Martin Také velmi. Jakékoli společenství nebo rodina ovlivňuje duchovní růst člověka. Společenství s lidmi s postižením asi ještě více, o co více jsou v něm lidé „nestandardní“, kteří mě konfrontují se situacemi, na které nejsem zvyklý, vyvádí mě svými reakcemi ze zajetých kolejí, dávají zrcadlo mojí lidskosti. To je „katalyzátor“ pro vlastní reflexi. Co jsem Bohu ještě nevydal, aby to mohl proměňovat. Kde jsou moje zranění, která Ježíš chce zahojit, třeba i skrze blízkost člověka s postižením. Jak se neopírat jen o vlastní moudrost a snahu, ale očekávat Toho, který všechno tvoří nové. Jak se nebát vlastní autority, ve správnou chvíli říct rázné slovo a uvést věci na pravou míru. Říct promiň, když vlastní chybou ublížím druhému. Odpustit, neschovávat si zášť a munici „na příště“. To jsou některé momentky z našeho duchovního bojiště. Důvěra k milujícímu Bohu dává základ pro důvěru a lásku jeden k druhému. A to působí život. On přišel, abychom měli život a měli ho v hojnosti, nebo ne?

Radka Díky Benediktu jsme poznali bohatství a poklady katolické církve. Bůh nás ke katolíkům postupně převedl z protestantské církve, kde jsme v Něho uvěřili. A jsme vděčni, že díky Benediktu můžeme svoji víru žít a prohlubovat každý den, můžeme zažívat zázraky, můžeme se společně modlit za naši práci, za lidi, kteří nám jsou svěřeni. A můžeme vnímat i to, jak nevěřící lidé, kteří k nám přicházejí, mohou zakusit dotek něčeho, co dříve nepoznali. Občas k nám přicházejí lidé, kteří by do kostela nešli, ale k nám přijdou z různých důvodů. Jsou to třeba rodiče klientů, podnikatelé, kteří nám chtějí pomoci nebo lidé, kteří přijdou na

Koncert BeneBendu ve Francii

Výlet do Zlatých hor

akce, které pořádáme. Snažíme se být co nejvíce otevřeni pro okolí, veřejnost, proto v našem areálu děláme množství akcí, například svatoanenskou pouť, adventní setkání, Pašijové divadlo a další.

Asi je příjemné prožívat víru i na pracovišti.

Martin Je velmi osvobozující, že člověk může žít svoji víru i na pracovišti, nemusí dělat žádné kompromisy, nečelí posměchu, ale naopak se může vzájemně posilovat s kolegy ve sdílení víry. Samozřejmě, že u nás všichni zaměstnanci ani klienti nejsou věřící, ale když k nám někdo přichází, říkáme mu, že potřebujeme otevřenost a respekt ke křesťanskému fungování komunity. A s tím se většinou setkáváme. Je to samozřejmě určitá třecí plocha, ale zároveň i obohacení pro obě strany.

Jak bere váš syn vaši práci a postižené lidi?

Martin Máme jedenáctiletého syna, který v komunitě vyrůstá od malička, je zapojen do veškerého dění a akcí. Od workcampů, dobrovolnických akcí, přes přípravu poutě, přes denní život až po absolvování cest po Evropě do komunit Archy. Spřátelenou komunitu Archy, se kterou hodně spolupracujeme, máme až v daleké Bretani a proto už ve svých třech letech absolvoval cestu až tam. Jsme vděčni, že lidé s postižením jsou pro něj úplně normální kamarádi, s kterými hraje fotbal, člověče nebo maluje. Má je rád. Jsme rádi, že je to pro něj obohacení už od dětství.

Je duchovní směrování komunity zásadním směrem vaší práce?

Radka Archa a tedy i Benediktus stojí na čtyřech hlavních pilířích: je to profesionalita, společenství, duchovní život a přesah navenek. Ani jeden z pilířů nesmí chybět. Duchovní základ je jasný, bez něj nejde nic. Jsme vděčni za nově posvěcenou kapli přímo v srdci naší komunity. Ale být profesionály v sociální práci je pro nás také stěžejní, tzn. vyškolený tým lidí, který se pravidelně vzdělává, mít registrované sociální služby, držet se standardů v sociální práci, mít dobrou správní radu, která nám pomáhá udržovat směr. A pak je důležitý rozměr společenství, to znamená: žít a pracovat spolu, mít společné obědy, modlitby, slavení (slavíme narozeniny všech lidí, co jsou u nás), jet na výlet, zajít si na kafe atd. A na neposledním místě je to přesah ven. Nebýt uzavřeni, nežít si něco mezi čtyřmi stěnami. Ale zvát k nám lidi, ukazovat jim na dary lidí s postižením. Prodáváme naše krásné výrobky z dílen na trzích, máme kapelu BeneBend, kde hrají i lidé s postižením, pořádáme kulturní akce. Pravidelně k nám jezdí koordinátor z Archy a spolupracujeme také s dalšími komunitami. Spolupracujeme s různými organizacemi v okolí, se školami, jezdí k nám pravidelně studenti na praxe, nově i bohoslovci. Rádi bychom v budoucnu také nabídli prostor pro duchovně sloužící osoby k například týdennímu pobytu jako dobrovolníka, případně jako součást nějaké externě vedené duchovní obnovy.

Jak se na komunitu dívají úřady?

Martin Na poli sociální práce působíme už 20 let. Máme pravidelné dotace od státu, kraje, velmi dobrou spolupráci s Krajem Vysočina i městem Chotěboř. Máme registrované sociální služby, to znamená, že když kraj povolí registraci, tak si také za ní stojí. Spolupracujeme s úřadem práce a dalšími, podílíme se na práci MAS Podhůří Železných hor. Myslím, že jsme s úřady partneři. Vědí, že nejsme nějaký zájmový spolek, ale že poskytujeme bydlení, práci a služby lidem s postižením, což je pořád nedostatkovým zbožím.

Jak vám mohou pomoci solidaritou lidé?

Radka Jsme vděčni za jakoukoliv dobrovolnickou pomoc, ať už to, že někdo přijede a připravuje s námi akce pro veřejnost, třeba peče buchty, nebo s námi jede na tábor nebo přijede pomoc kopat díry pro svody na deštovou vodu, a nebo nám něco nafotí, udělá webové stránky a podobně. Například teď k nám přijede osmdesátiletý pán z Brna na týden, bude nám pomáhat se vším, co bude potřeba v údržbě. Slyšel hrát náš BeneBend,

Nahrávání CD BeNEBEnd

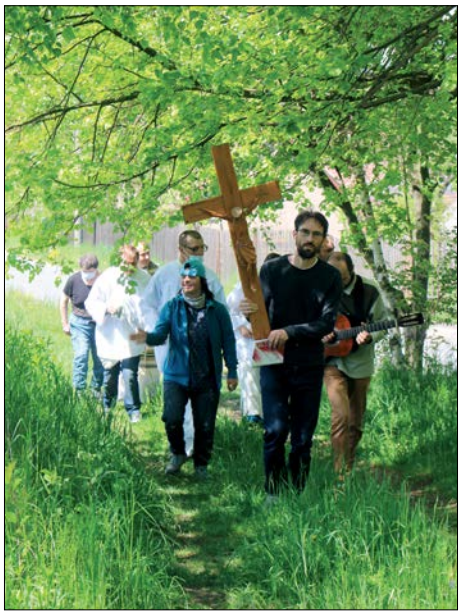

Průvod Božího těla v Modletíně

Kamarádky během oslavy narozenin

který vystupoval pro seniory a rozhodl se zapojit.

Martin Určitě potřebujeme stabilizovat síť pravidelných drobných dárců, abychom nebyli tolik závislí na nejistých dotacích a mohli spravedlivě odměnit zaměstnance. A máme ještě jeden sen. V našem areálu komunity v Modletíně je ještě jeden chátrající dům a ten toužíme opravit, aby tam mohli žít další lidé s postižením. Protože poptávka po bydlení dospělých lidí s mentálním postižením, o které se jejich rodiče už nemohou starat, je pořád značně vyšší, než co můžeme poskytnout. Další informace o možnostech podpory najdete na našem webu www.benediktus.org.

Jaký mají vnitřní život lidé s mentálním postižením?

Martin To je velmi individuální. Někteří jsou velmi citliví, vycítí napětí, křivdu, když se někdo cítí špatně, tak hned vědí a jdou ho obejmout, i když jim nikdo nic neřekl.

Také jsou ohromně vtipní, zažíváme s nimi velkou legraci, kterou nezkazí.

Nedávno jsme byli na mši svaté v kostele a jeden z nich se snažil zpívat z plna hrdla, dokonce se díval do zpěvníku paní, která seděla vedle něj, přesto, že neumí číst. Celý kostel včetně té paní zpíval známou mariánskou píseň *„Maria, ó matičko“* a náš klient na celé kolo zpíval, *„Maria, ó mlátičko…“* Ten stejný kluk každou modlitbu místo *„amen“* končí slovem *„A ven!“*, tak to bereme jako takový pokyn jít pracovat, zejména když se modlíme na začátku dne.

Ale také jsou někdy smutní nebo naštvaní, aniž by uměli vysvětlit proč. A to je těžší. Zejména u klientů s autismem.

Překvapují vás i po letech?

Radka Ano. Máme teď nejmladší klientku Rozku, ta se učí anglicky, hraje na kytaru.

Umějí se omluvit, když to člověk nečeká, umějí pochválit, pomoci..

Jak byste charakterizovali vaše vzájemné vztahy s nimi?

Radka Jako přátelské. S jednou klientkou se známe velmi dlouho, žije u nás řadu let, je nejstarší v naší komunitě a je zde nastálo, opatrovnice bydlí daleko. Jsme na sebe hodně zvyklé. Vždy když se probudí, volá moje jméno a tím vzbudí celý dům, k radosti ostatních obyvatel.

Co je centrem dění ve vašem zařízení?

Martin Práce, vztahy, modlitba, tak bychom to asi jednoduše řekli.

Workcamp s dobrovolníky

Pavel J. Sršeň

Advent

Adventní doba má dvojí povahu: je to doba přípravy na oslavu Narození Páně, kdy oslavujeme první příchod Syna Božího k lidem; a zároveň je to doba, v níž vedeni touto vzpomínkou směřujeme v myšlenkách k očekávání druhého Kristova příchodu na konci věků. Z těchto dvou důvodů je doba adventní dobou oddaného a radostného očekávání.

Doba adventní začíná 1. nešporami neděle, která připadne na 30. listopad anebo na den tomuto nejbližší, a končí před 1. nešporami Narození Páně. Neděle této doby se nazývají: 1., 2., 3., 4. neděle adventní. Dny v předvánočním týdnu od 17. do 24. prosince jsou velmi výrazným způsobem zaměřeny k přípravě na oslavu Narození Páně. (Všeobecná ustanovení o liturgickém roku a kalendáři, č. 39–40)

Střípky z historie

Adventní doba má svůj počátek ve 4. až 6. století, nejprve jako třítýdenní příprava na slavnost Zvěstování Páně. Později byla rozšířena na šest týdnů, a pak zkrácena na čtyři týdny. Navzdory skutečnosti, že v Římě měl advent povahu čistě liturgické přípravy na Vánoce, díky zaalpskému vlivu získal výrazně kající podobu.

V antickém světě se slovo *„adventus“* používalo pro slavnostní návštěvu císaře v podřízeném městě. Tato návštěva bývala připomínána na pamětních mincích jako *„adventus augusti“*. Jiné použití označovalo výroční příchod božstva do svého chrámu. V Novém zákoně je slovo *„adventus Domini“* překladem řeckého *„parousia tou kyriou“*, které většinou označuje Kristův příchod ve slávě na konci věků. Církevní otcové až do 4. století používají adventus/parousia výhradně v tomto významu, teprve mnich Kassián v 5. století jej poprvé použil pro označení Kristova příchodu v těle, tedy Narození Páně.

Nejstarší západní prameny pocházejí z Galie a Hispanie. Ukazují, že před slavností Zjevení Páně (epifanie) existovalo období tří týdnů přípravy. Toto období bylo pravděpodobně vázáno na skutečnost, že o Epifanii, připomínající původně pouze Křest Páně, zde byl udělován křest (to bylo z Říma, kde se křtilo jen o Velikonocích, později zakázáno). Když význam Vánoc přesáhl význam Epifanie, období přípravy začalo být směřováno na Vánoce. Podobně jako postní doba byl advent prodloužen ze tří týdnů na šest a jeho kající charakter byl dán postní praxí. V Římě byl však v této době advent neznámý, první zmínky o Římské praxi pocházejí až ze 6. století.

4. století
Koncil v Zaragoze

Každý den během dvaceti jedna dní, od 17. prosince až do slavnosti Zjevení Páně, která je 6. ledna, není nikomu dovoleno chybět v kostele, zůstávat v domech, vysedávat ve vilách, odcházet na hory, ale všichni se mají scházet v kostele.

6. století
Řehoř z Tours

[Předchůdce biskup Perpetuus] ustanovil postní praxi, která se u nás dnes dodržuje, začíná na svátek sv. Martina a trvá až do Narození Páně a spočívá ve třech dnech postu během týdne.

6. století
Koncil v Macon

V době od sv. Martina až do Narození Páně, ať se koná půst každý týden v pondělí, středu a pátek; a mše sv. ať se v tyto dny slaví odpoledne, podobně jako v postní době.

Starobylé adventní orace

Tzv. Rotulus z Raveny, který by mohl odkazovat asi na 5./6. století a typově patří k tzv. Veronskému sakramentáři, obsahuje množství orací, které mluví o přípravě na slavení Vánoc. Protože se v žádné z nich nemluví o postu nebo pokání, je zřejmé, že na rozdíl od Galie nebo Hispanie, advent v Ravenně/Římě neměl původně kající povahu.

Tzv. Gelasiánský sakramentář, který byl z římského materiálu sestaven pro potřeby liturgie v Galii asi v 7. století, obsahuje pět mešních formulářů pro *„advent Domini“*. Jedna neděle ze šesti pravděpodobně chybí, protože se místo ní slavily postní dny. V papežském tzv. Gregoriánském sakrametáři jsou formuláře po tři neděle *„de adventu“*. Jedna neděle opět chybí (*dominica vacat*) kvůli kvatembrovým dnům.

Některé z uvedených orací máme dodnes v našem misále, který používáme k současné liturgii.

6. století – jednotlivé orace z Rotulu z Raveny

Všemohoucí neviditelný Bože, ty jsi světlem svého příchodu zaplašil temnoty světa. Prosíme, obrať k nám svou jasnou tvář, abychom velikost tvého narození oslavovali důstojnou chválou. Prosíme o to skrze...

Všemohoucí Bože, očekáváme s vírou slavnost vtělení tvého Syna a prosíme tě: dej nám svou milost, abychom se mohli radovat z naší spásy a vděčně tě chválit. Skrze tvého Syna...

7. století – mešní formulář z Gelasiánského sakramentáře

Pane, probuď svou sílu a přispěj nám na pomoc velkou mocí, aby pro tvou slávu to, co naše hříchy pozdržely, odpuštění tvého smíření uspíšilo. Prosíme o to skrze...

Prosíme tě, Bože, vyslyš naše modlitby a přijmy tyto dary; nemůžeme se spoléhat na své zásluhy, dovoláváme se však tvého milosrdenství. Skrze Krista, našeho Pána.

V pravdě je důstojné a spravedlivé... Neboť ty ac singulare quod bonus es et nullam umquam ad te es commutacione diuersus. Vyslyš naše prosby a ukaž své milosrdenství církvi, která v ně doufá.

Ukaž svému lidu svátost svého jednorozeného Syna, aby se ve všech národech dovršilo to, cos zaslíbil skrze evangelium svého slova a ti, kdo přijali svědectví pravdy, dosáhli plnosti přijetí za Syny. Skrze Krista Pána...

Bože, byli jsme nasyceni duchovním pokrmem a pokorně tě prosíme: dej, ať se účastí na této svátosti učíme moudře hodnotit věci pozemské a usilovat o dobra věčná. Skrze Krista, našeho Pána.

Adventní texty byly původně zařazovány na konec liturgických knih, protože liturgický rok začínal Vánocemi. Od vrcholného středověku nejprve antifonáře (9. stol.) a později misály (od 11./12. stol.) začínají adventními texty – začátek liturgického roku se pomalu začal přesouvat na dobu adventní.

Až do 12. století se o adventních nedělích zpívalo *„Sláva na výsostech Bohu“*, ale nakonec převážil kající zaalpský charakter této doby a Gloria bylo ze mše vypuštěno. Aleluja před evangeliem se ale v adventních nedělích udrželo až dodnes.

O striktně kajícím charakteru adventu svědčí list papeže Pia XII. Mediator Dei.

Ráno se konala stacionální bohoslužba v bazilice Panny Marie Větší, kam přišel

papež se všemi stavy. Zde slavnostně – tak jak je zvykem – zpíval mši svatou s chvalozpěvem *„Gloria in excelsis“*, stejně jako o jiných nedělích až do slavnosti Narození Páně.

20. století – Encyklika Mediator Dei

V posvátné adventní době v nás totiž vzbuzuje vědomí hříchů, kterých jsme se nešťastně dopustili; a vybízí nás, abychom, krotili žádostivosti a dobrovolně umrtvovali tělo a ve zbožném rozjímání byli neseni živou touhou navrátit se k Bohu, který nás jediný může osvobodit svou milostí od skvrny hříchů a od zhoubných zel, která jsou jejich následkem.

Zdroj: liturgie.cz

Adventní věnec

Na počátku bylo kolo... aneb historie adventního věnce.

Zvyk používání adventního věnce je starý přibližně 150 let. První adventní věnec měl podobu dřevěného kola od vozu. Jeho dějiny nás vedou do nejnižších sociálních vrstev obyvatel Hamburku minulého století, přesněji do Záchranného ústavu pro opuštěné děti. Byla to slámou pokrytá ratejna, chatrč na zapadlém okraji města. Zde pracoval tehdy Johann Hinrich Wichern, mladý pedagog a později zakladatel „Vnitřní misie“, který v Göttingenu a v Berlíně studoval teologii.

V roce 1839 poprvé pověsil tento kněz před vánocemi od stropu dřevěný kruh se svícemi. Celkem po obvodu kruhu bylo 23 svící, 4 velké – bílé a 19 malých – červených, na každý den do Štědrého dne. Denně během krátké pobožnosti, nejprve v polední přestávce a později za svítání, byla zapálena jedna svíce. V roce 1851 byla poprvé vyzdobena celá jídelna

Adventní zpěvy za svitu svící

Roráty jsou prastaré adventní zpěvy, které se zpívají v předvánočním období. Rorátní mše probíhají v brzkých ranních hodinách a mnohde se konají jen za svitu svící. To vyvolává v prosincových tmavých, studených a předvánočních ránech jedinečnou atmosféru.

Texty rorátních písní vycházejí z biblických textů a připomínají očekávání spásy, vyvedení ze spoutanosti a uvedení do Boží blízkosti. Přinášejí i ujištění o Boží věrnosti a vyjadřují touhu po příchodu Boha Spasitele na tento svět, do života všech lidí. Advent je dobou ztišení, příležitostí sestoupit do vlastního nitra a udělat v něm místo Tomu, který přichází ke každému z nás.

Roráty – symbolika tmy a světla

V rorátech se setkává symbolika ranní dlouhé prosincové tmy a světla svící, které symbolizují příchod Světla světa – Ježíše Krista. Zdánlivě neporazitelná moc tmy je tak postupně prozařována drobnými a šířícími se světélky, které ohlašují konec vlády tmy.

Název „roráty“

Název „roráty“ pochází z nejznámější latinské adventní písně pocházející z 16. století: *„Rorate coeli de super...“* – *„Rosu nám dejte nebesa, dejte nám spasitele...“* (Izaiáš 45,8).

Staročeské roráty a jejich význam

Původ rorátů sahá až do doby vlády Karla IV. Tyto staročeské písně nás spojují s vírou našich předků, která vycházela z Božího slova. Nápěvy i slova písní překlenují celé generace. Dávají nám zakusit pospolitost křesťanů, která je rozprostřena přes celá století.

Roráty byly zároveň důležitým faktorem pro šíření a udržování rodného českého jazyka mezi širokou veřejností. Nebýt rorátů a jim mnohých podobných českých zpěvů, možná by dnes český jazyk již nebyl „živým“ jazykem.

tohoto útulku jedlovými větvičkami, stejně tak byl zdoben i věnec. Tento předvánoční zvyk se šířil velmi rychle. Poprvé měli adventní věnec v kostele v Cáchách, měl však pouze čtyři svíce.

Později se adventní věnec objevil v protestantském prostředí na severu země, potom v sousedních zemích. V našem století se objevuje tento zvyk v jižní - katolické části Německa. Pomocí emigrantů se dostal adventní věnec až do Severní a Jižní Ameriky.

Kruhová podoba věnce symbolizuje ustavičnou cestu slunce a zároveň i věčnost. Krátké dny v prosinci před „drsnými“ nocemi jsou nejtmavějšími v roce. Je to čas bludiček, skřítků a bílých paní, jejichž návštěva, jak se věřilo, zaručila velkou úrodu pro příští rok. Věnce, které byly v oknech obydlí a dvorců, měly ukázat na cestu těmto bytostem. A od těchto světel až k adventnímu věnci, který ohlašuje blízké narození Krista, je už jen krátká cesta.

Adventní věnec, jak se domníváme, je nejspíš opakování jednoho starého zimního zvyku. Tento zvyk se vrací tak, jako mnoho jiných, zpět ke kouzlu kruhu a stojí jako symbol pro přírodní sílu. Zelené větve byly v předkřesťanské době přinášeny do domů a chatrčí. Vonící větve jedlí, jak se věřilo, sloužily přátelským lesním duchům jako útočiště a věnce ze slámy měly přinášet požehnání, odrážet zlé duchy. Proto se také obvazovaly zlatými stuhami, znamení slunce.

Tradiční barva adventního věnce je však červená a zelená. Červená upomíná na krev Kristovu prolitou za spásu světa, obě barvy pak symbolizují život. Jako ozdoba se používají také jablíčka, od času ráje jsou plody života – kulaté jako věnec sám a dobré jako Boží přízeň.

Přejato a upraveno podle „Kirchen Zeitung“ Eichstätt 1992

Řezbář Josef Komárek oživil tradici králických betlémů

Krajinou betlémskou se vydáme do kraje pod Králickým Sněžníkem, i když při našem putování neopustíme Hradec Králové. Byt respektovaného znalce umění králických betlémářů Josefa Komárka v panelovém domě na Moravském Předměstí voní dřevem, klihem a nekonečnou úctou k tradici starých mistrů. Vedle výroby nových se věnuje také restaurování původních králických figur a dokumentování tradiční výroby betlémů.

Už 40 let, a to navzdory tomu, že mým původním materiálem byl kámen, vystudoval jsem Střední průmyslovou školu kamenickou a sochařskou v Hořicích. Všechno začalo v den, kdy můj otec vynášel do společné popelnice odpadky a zpátky se vrátil s betlémem. Já jsem si po čase řekl, že bych do něj mohl doplnit nějaké figurky. Ale díky té hořické škole jsem zjistil, že to je tak úžasný a dokonalý rukopis, že to nedokážu udělat „z ruky". To už jsem věděl, že v té vyhozené krabici je králický betlém. Tak jsem se do Králíků vydal, v chalupě pod klášterem vyhledal posledního žijícího řezbáře, několik dní u něj pobyl a figurky jsem doplnil. Dneska, když se na ně koukám, přijdou mi, jako by je dělalo malé dítě. Tak takhle jsem se k tomu dostal. A chytlo mě to naplno.

„ Kapitola o králických betlémech je jedna z nejslavnějších v českém betlémářství. Dřevěné polychromované figury a modely domů z kartonu pocházející z pomezí Orlických hor a Jeseníků, se ve velkém vyvážely na Balkán a do západní Evropy, ale i za oceán – do USA a Kanady. Odborná řezbářská škola a tradice řemeslné výroby, která svého času dokázala uživit stovky domácností, vzala za své s poválečným odsunem Němců. Poslední výrobce s rodinnou tradicí, a preceptor Josefa Komárka, Josef Schwarzer mladší z Dolní Hedeče, zemřel roku 2005.

(Josef Komárek vyměnil kámen za dřevo

Odsunem německých tvůrců to řemeslo zmizelo a já jsem při snaze o jeho oživení narážel v literatuře na nepřesnosti, až dokonce nesmysly. Byla to dlouhá cesta, než se ze mě stal odborník, snad to mohu říci, na evropské úrovni. To chce čas, spoustu času, člověk musí jet naplno, hledat a porovnávat prameny. Když jsem šel do minulosti, došel jsem až do Bílé Hory. Katolická většina vyhrála, protestantskou elitu donutila opustit vlast a zároveň začala vznikat řada poutních míst, která byla obrovským odbytištěm pro výrobky betlémářů, řezačů křížů, odlévačů sošek Ježíšků a mnoha dalších řemesel. A jedním z takových míst byl klášter na Hoře Matky Boží nad Králíky. Největšího rozkvětu králické betlémářství dosáhlo v 19. století a v první polovině 20. století. Druhá světová válka a následné politické události měly pro tradiční výrobu figurek fatální následky. Odsun výrobců německé národnosti představoval pro výrobu přetrhání úzkých, po celé generace existujících vazeb. Navíc následné nové politické prostředí se netajilo potlačováním výroby betlémů. Přes všechny obtíže několik málo řezbářů ve své dovednosti pokračovalo, léty získané zkušenosti však až na výjimky nepředávali.

„ Jaké jsou ty opravdové, originální kralické betlémy?

Pracné. Hledal jsem poctivě a klopotně cestu, jak je oživit a vrátit zpátky. Dělal jsem řezbářské kurzy a došel k rozhodnutí, že na dokonalost, krásu a zkušenost mistrů, kteří tvořili dávno přede mnou, musím navázat. Že jinak to nemá

Betlém jako z pohádky

Každou část betlému mistr detailně propracuje

smysl. Dneska se k tomu už skoro blížím, doufám. Mám sice kamenickou školu, ale technický obor. Vyřezávat jsem se musel naučit od začátku. A pochopil jsem, že betlémářské řemeslo je zásadně odlišné od jiné tvorby. Současní řezbáři se chtějí co nejvíc lišit, chtějí být originální. Tehdy se řemeslníci snažili přiblížit svým vzorům, každý kopíroval toho lepšího. Další věc je, že dneska se na všechno spěchá, všechno musí být rychle. Vyřezat skutečně tradiční betlém jde ale hodně pomalu.

Josef Komárek své betlémy vystavoval v Česku, Německu i Rakousku, přednáší o nich a pořádá i řezbářské kurzy pro nadšence. Platí za největšího znalce kralických betlémů v Evropě a často se na něj obracejí i sběratelé. Od ministerstva kultury získal v roce 2015 titul Nositel tradice lidových řemesel. Poctou svého druhu je i fakt, že kdysi téměř zaniklé králické betlémy, jejichž slávu pomáhá šířit, se staly objektem zájmu padělatelů.

Na aukčních portálech se dají najít figury i celé soubory. Sám jsem si ze zájmu jeden pořídil. Ale poznáte hned, že to s králickou tvorbou nemá nic společného. Králičtí řezbáři byli chudí a dělali betlémy pro chudé lidi. V těch figurách se odrážel jejich tehdejší svět. A já mám dost pokory na to, abych to neničil nějakým svým moderním viděním. Podívejte se třeba na ty nohy, jak jsou divně udělané. Ty pravé králické jsou jakoby roztančené, protože se vyřezávaly z trojúhelníkového špalíku dřeva. Chci vyrobit všechny základní typy králických betlémů, udělat takový přehled řezbářského rukopisu někdy od roku 1850, který jsem studoval a učil se z něj.

Když vás tak poslouchám, říkám si, že když to člověk chce dělat gruntovně a pořádně, tak ho to cele pohltí.

Samozřejmě. To je jako se vším, co chcete dělat pořádně, ale dnešní doba na to pořádné moc není. Dneska chtějí všichni být rychle bohatí. Mně se obrovsky líbí, že jsem u toho spokojený. Kdybyste chtěli ode mě půjčit peníze, tak vám řeknu, že jste na špatné adrese. Ale tím, že jsem u toho spokojený, tak mám pocit, že žiju hezký život.

K technologii výroby, ta mě moc zajímá. Sedíme u jednoho vašeho betlému, pojďme si říci, jak se ty figurky rodily v minulosti a jak se rodí dnes, protože postup musí být, předpokládám, stejný. Začíná to smrkem?

Začínal jsem smrkem, ale protože jsem manželce zničil několik hrnců, na které byla pyšná, tak řežu z lípy. Když jsem totiž ten smrk vyvářel, tak se to vysráželo po stranách těch hrnců a odstranit to nešlo ani nejlepšími ředidly, která používám. Určitá část starých řezbářů s lípou taky pracovala. Přes léto jsem na horách, tam si vyřežu z lipového prkýnka tím starodávným rukopisem figurky, tzn. tělíčka. Ručičky a všechno ostatní se k tomu dolepuje. Na těch starých figurkách je vidět, že ti tvůrci se s tím netrápili. Že to je rychlá práce, rovný, sebevědomý řez, na celou postavičku jich může být tak šedesát. Představuji si, že ten řezbář u toho třeba koukal z okna, co se kde šustlo, a švihal to. To byla sériová výroba a při tom úžasné sebevědomí té ruky a úžasná kultura toho řezu. Ta se dá napodobit velice těžko. Já, že když dělám figurku, tak ty první většinou zahodím. I když ten řezbářský rukopis umím. Pak u těch dalších už ta lehkost tam je a posledních pět se mně většinou líbí.

Čili ... udělá se tělo, postavička, ručičky a všechny další součásti se dolepují.

A pak nastupuje ta úžasná anabáze polychromie. To je to, co dneska řezbáře a výrobce betlémů odrazuje, protože to je věda. Veškeré ty staré postupy, jak jsem o nich v literatuře dočetl, neplatí. Když jsem podle nich začal figurky křídovat, tak se mně to odloupalo. Dneska totiž jsou úplně jiné klihy, jiná kvalita surovin, to dřevo je velice řídké, smrku i lípy, takže se musí napojit klihovou vodou. To není nic jiného, než že si rozmočíte kostní klíh a namáčíte to tak dlouho, až se celá ta figurka začne lesknout. Dost to tady v tom panelákovém

bytě páchne, moje manželka má tuhle fázi „hrozně ráda“. Jakmile se to začne lesknout, tak tu figurku omeju, protože lesknout se nesmí. To je vidět, že už je to moc. Poté nechám to dřevo napojené klihovou vodou vyschnout, velice důkladně, třeba 14 dní. Pak natahuju křídovou vrstvu, což je zase klihová voda v určitém poměru s plavenou křídou, tam jsou asi 3 nebo 4 postupy, které se musí dodržovat. To byl taky průšvih. Dal jsem kdysi, než jsem se to naučil, betlém na výstavu na Pražský hrad. Bylo tam ústřední topení a barva mně opadala, měl jsem to překlížené. Ale už jsem ty poměry vychytal, já je netajím a na těch řezbářských kurzech jsem říkal, že když se ta figurka hezky jako zaoblí, může se na ní začít pracovat s barvami.

Ta barevnost je předepsaná?

Ta barevnost je vlastně daná tradicí pigmentů. V Králíkách byli faktoři, kteří nakupovali z celého světa pigmenty nebo nože a pak zase hotové dílo vykupovali. Řezbáři tak neměli mnoho možností a využívali omezenou škálu barev. V dnešní době je problém v tom, že ty barvy jsou pro současníka takové jako teatrální. Vždycky, když přijde nějaká dáma v kožichu na výstavu, řekne: „máte to pěkný, ale je to moc barevný“. Samozřejmě, ty betlémy nejsou určené pro dnešní světla, pro všechny ty halogenové žárovky, které do toho na těch výstavách perou. Tenkrát se všechno odbývalo za svitu petrolejek. To je asi jako 15wattová žárovka. Je to škoda, protože my už nikdy neuvidíme betlémy na výstavách tak, jak je viděli naši předkové.

Betlémy je třeba umět číst

Já v tom betlému vidím něco úplně jiného. Když se podívám v muzeu na betlém, tak první, co mě zajímá je, jestli je králický. To poznám, a vzápětí okamžitě koukám, od kolika je to řezbářů. Na rukopisu zjistím, kolik lidí to dělalo. Betlémy, které dělal jeden řezbář, jsou spíš vzácné. V Králíkách, co si budeme povídat, byly betlémy pro nejchudší lidi. Ti si koupili každý rok něco a postupně figurky doplňovali. Vidíte tam různorodost těch řezbářů. Ale třeba mě překvapilo, že ovečky si většinou nakupovali jednorázově, od jednoho řezbáře. Betlém má obrovskou vypovídací schopnost pro člověka, který se na to umí dívat. Problém je, že my se dneska dívat neumíme. I já jsem s tím měl prvních 15 let problém. Řeknu to jednoduše, neumíme myslet trojrozměrně. Takže v těch prvních letech jsem řezal figurky, na které jsem byl úžasně pyšný. Myslel jsem si, že jsem mistr Evropy a že je to přesně ono. A ona je to taková hrůza, to vám řeknu, já se za ně stydím do dneška. Ale to vidím i u těch dnes začínajících řezbářů. Nechci se jich dotknout, tím si musí projít, ale přeju jim, aby překonali moment, že pýcha se zvrátí v to, že čím víc umím, tím mám víc mindráků.

Píšete na svých webových stránkách, že králické figurky lze plně pochopit pouze s nožem v jedné a se špalíčkem dřeva ve druhé ruce. To je asi přesně to, o čem teď mluvíte.

To je přesně ono. Četl jsem v jedné učebnici grafiky, že v Číně nebo v Japonsku, jak malují ty úžasné stromky, je prvních tisíc stromků nutili vyhodit. To je přesně ono. 400 figur musíte zkazit. Víte, jak jsem se dostal k tomu rukopisu? Že jsem řezal třeba 60krát jednu figurku, Marii třeba, takovou jednoduchou. A pak jsem teprve pochopil, co ti naši dědkové uměli. My jsme dneska označovaní za umělecké řemeslo, ale ti lidi tenkrát dřeli od čtyř ráno na poli, pak se vrátili, rozsvítili si tu petrolejku a začali řezat. Já jsem dneska umělec, ale tenkrát uměl se dřevem každý chlap. A ženské to malovaly, děti řezaly ručičky.

Je to o pokoře?

Zjistil jsem, že na to, abyste mohla být pokorná, musíte dost umět. Často při práci vzpomínám na Josefa Schwarzera mladšího. Naučil mě řezat, i když ta jeho kvalita už tenkrát nebyla taková, jako od jeho táty. Když Josef Schwarzer mladší v roce 2005 zemřel, tak mně zavolala jeho paní s tím, abych přijel a odvezl si jeho věci, protože ona jde do domova důchodců a všechno z domu v Dolní Hedči půjde pryč. Tak jsem tenkrát dvakrát otočil favorita, což bylo auto, které mělo velký kufr, a navezl jsem si všechny ty předválečné věci, zdobení a všechna ta stará zlata sem. Je to obrovský dar, tenhle vercajk mistra Schwarzera. Jen si říkám, co s tím dál. On byl jako já. Já mám třeba lípu v zásobách na devadesát let, pigmentů na 40. Ale bude mně 70, tak si říkám, hochu, tohle už asi nezpracuješ.

Eva Zálešáková

Tichá noc – nejslavnější koleda

Koleda koled. I tak by se dalo mluvit o slavné písni Tichá noc, kterou měli v repertoáru mimo jiných i Karel Gott či Elvis Presley.

Pro její melodii ji milují po celém světě a samozřejmě má své místo i v českých domácnostech, kde společně s purpurou na plotně a světýlky v oknech napomáhá neopakovatelnému kouzlu adventního a vánočního času. Znáte ale historii skladby, která už zlidověla?

Na žádost krále

Její tóny zazněly poprvé v roce 1818 v kostelíku rakouské vesnice Oberndorf. Traduje se, že tehdy tamní zjistili, že myši prožraly měchy od varhan, tudíž hrozilo, že štědrovečerní Půlnoční mše bude bez hudby. To ovšem nepřipadalo v úvahu! A tak se tamější kaplan Joseph Franz Mohr spolu s místním učitelem a varhaníkem Franzem Xaverem Gruberem dali do práce. První ze jmenovaných přispěl básní oslavující vánoční čas a druhý sepsal za necelý den melodii, kterou tehdy hrál na kytaru, protože to byl jediný nástroj, jenž měli k dispozici. Kdo mohl tušit, že se jejich počin během dvou století stane tak populární, že bude dokonce zapsán na seznam UNESCO? Jejich dílo bylo tak zpěvné a chytlavé, přitom však hudebně dobře propracované, že ho časem připisovali slavným skladatelům. Ohledně autorství byl mylně zmiňován třeba Wolfgagng Amadeus Mozart, pruský král dokonce požádal Salcburk o oficiální opis písně, protože se domníval, že jejím autorem je Michael Haydn.

Přes jarmark do světa

Ovšem samotná genialita písně by k celosvětovému věhlasu nestačila, nebýt několika náhod, chcete-li hry osudu, která zapříčinila, že sláva skladby záhy překročila rakouské hranice. Když ve 20. letech 19. století opravoval Carl Mauracher varhany zmiňovaného kostelíku, objevil noty na Tichou noc a odvezl si je do rodného Zillertalu, kde se začala mezi místními brzy šířit. Hudebně nadané rodiny sedláků z Tyrolska si tehdy přivydělávaly prodejem na jarmarcích po celé Evropě a zákazníky často lákaly zpěvem lidových písní. A tak zněla Tichá noc na řadě evropských náměstí. Emigranti ji poté měli převézt z Hamburku přes oceán. Říká se, že v roce 1839 prvně zazněla i ve vánočním New Yorku. Po úspěchu, který tam sklidila, se jí otevřely stránky zpěvníků snad všech církví v USA. A to byl jen začátek. Přeložena byla do více než tří stovek jazyků a nářečí a rozletěla se úplně do celého světa. O její naprosté výjimečnosti svědčí fakt, že se zpívá dokonce i v zemích, kde se Vánoce neslaví.

Jakmile se dnes ocitnete v Oberndorfu, hned poznáte významnost tohoto místa. V Oblasti Tiché noci s Kapličkou Tiché noci a Muzeem Tiché noci se točí všecho okolo světoznámé koledy, která tady zazněla poprvé v kostele Sv. Mikuláše. Kostel byl po svém vybudování v roce 1798 vysvěcen, již v roce 1852 musel být ovšem kvůli povodni zavřený. Po dvou dalších takových katastrofách v letech 1897 a 1899 již nebylo možné kostelík zachránit. V roce 1906 se tedy začalo s jeho bouráním. Na jeho místě byla zřízena mezi lety 1930 a 1936 dnešní Kaplička Tiché noci. Vybavení ze Sv. Mikuláše, tehdejšího kostela loďařů, se zde ale pořád nachází.

Klid zbraní

„Pomocí jednoduchých slov a motivů je vyjádřena síla vánočního příběhu. Hudba nezní triumfálně, ale dojemně. Některé lidi dojímá až k slzám, což spočívá v rytmu vyvolávajícím zádumčivost. U některých vzbuzuje šťastný úsměv“, vysvětluje v čem tkví síla skladby, profesor a autor knih o hudbě Gottfried Kasparek ze Salcburska a dodává: *„Je to skladba naplněná láskou k novorozenému děťátku. Jedná se o píseň míru a spirituality, která překračuje hranice. A je nadčasová.“* Jeho slova ostatně dokládají dějiny. Své poselství Tichá noc plnila například během první světové války. Když už měla krvavá řež více než milion padlých, stal se zázrak. Na Vánoce roku 1914 tisíce vojáků na obou stranách zákopů ve Flandrech odložily zbraně a zpívaly koledy ze svých zemí. Tichá noc měla tehdy, podle historiků, zaznít hned v několika jazycích. Důležitou roli sehrála i během druhé světové války. V roce 1941 si ji v zahradách Bílého domu společně s dalšími lidmi zazpívali americký prezident Fanklin D. Rossevelt a britský premiér Winston Churchill. A ať už budou letošní svátky kvůli současné pandemii jakékoli, jedno je jisté. Tichá noc opět propojí národy všech kontinentů a vlije do jejich srdcí klid.

Hana Odvárková, TV Revue

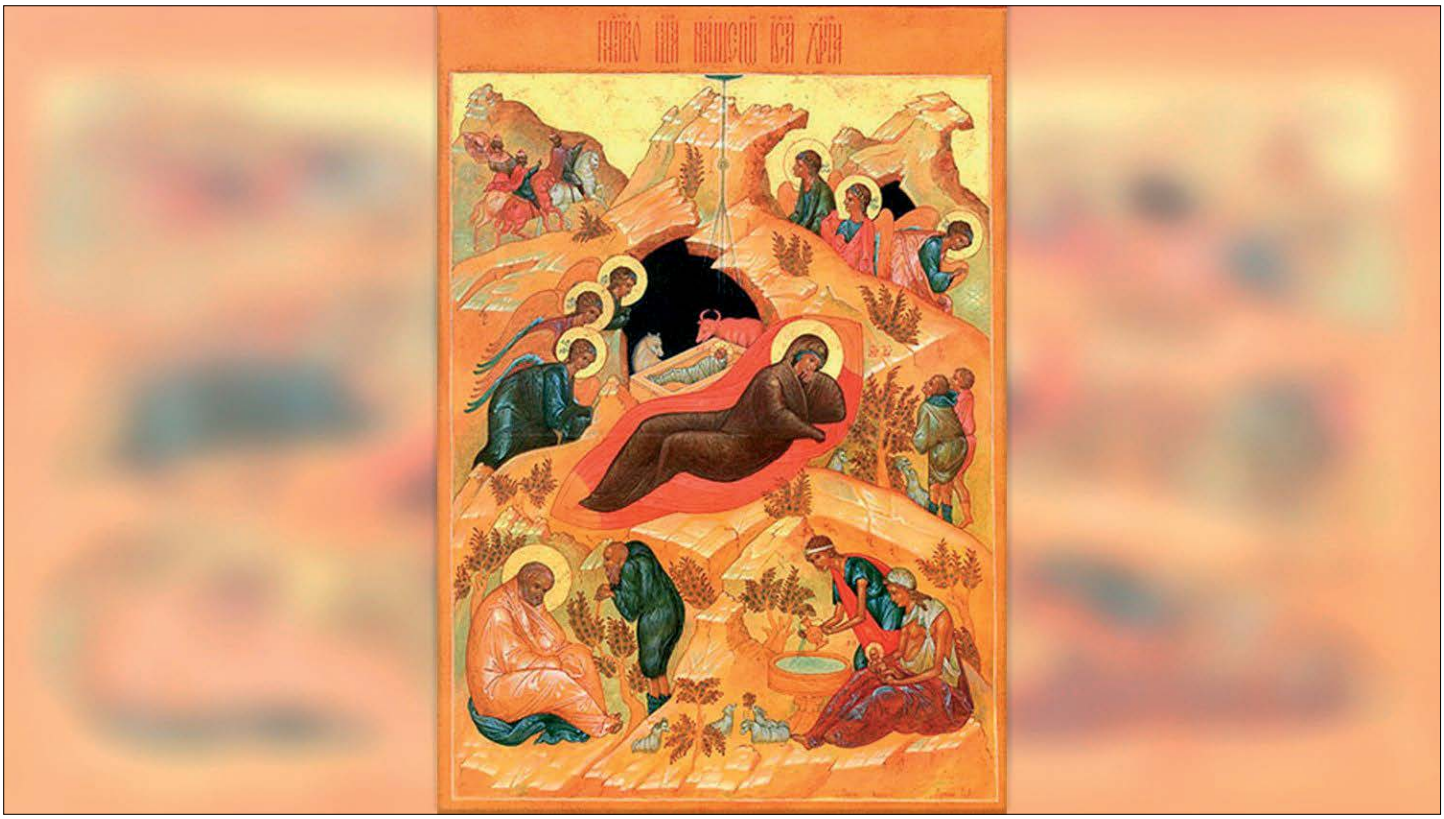

Andrej Rublev, ikona Narození Páně

Výklad ikony Narození Páně

Svatý Maxim Vyznavač píše, že vtělený Kristus je ohniskem, ve kterém se sbíhají všechny linie vesmíru. Z tohoto důvodu nejstarší obrazy Narození Páně kladly Ježíšovu kolébku uprostřed obrazu, ale již od 6. století postupně docházelo ke změně kompozice.

Ikona se postupně stává ikonou Mariánskou. I když hlavní místo zaujímá Matka Boží, teologický obsah obrazu se postupně rozšiřuje až ke stručnému shrnutí historie spásy člověka. Ikona Andreje Rubleva Narození Páně soustřeďuje několik scén, které se pokusíme vysvětlit.

Mudrci

Mudrci, putujíce z Východu vzhůru směrem za hvězdou, jsou obrazem lidstva při hledání ztraceného ráje a lidského úsilí, které se snaží proniknout do Božího tajemství. Anděl je svědkem Boží přítomnosti. Dva andělé vzhlížejí vzhůru k Bohu, ale je tu i další, který má svůj pohled obrácený k pastýřům a říká jim, že je zbytečné stoupat nahoru, neboť přišla hodina, kdy sám Bůh sestoupí shora. Člověk musí mít prostě čisté srdce, aby jej viděl (Mt 5, 8).

Pastýři

Na pravé straně ikony vidíme pastýře, který naslouchá zprávě anděla. Pastýř je zástupcem vyvoleného lidu, hledaným samotným Bohem, který nyní sestupuje jako Dobrý pastýř, aby shromáždil své stádo, ke kterému po staletí mluvil v čase a různými způsoby (Žid 1,1). Uprostřed je betlémská jeskyně, ve které se v plnosti času objevila Spasitelova milost (Tit 2,11), aby smířila každého, vzdáleného i blízkého (Ef 2,17).

Maria

Kondak byzantské liturgie v předvečer Narození Páně, nepochybně sloužil jako inspirace pro vytvoření ikony: *„Co ti nabídneme, ó Kriste, aby ses pro nás narodil na zemi jako člověk? Každý z tvorů, kteří jsou tvým dílem, svědčí o vděčnosti tobě a nabízejí ti: andělé svoji píseň, nebesa hvězdu, mudrci své dary,*

pastýři svůj obdiv, země jeskyni, poušť jesle; my lidé ti nabízíme Panenskou Matku“.

Marii, která se nabídla Bohu v díle Vtělení, aby mohl Kristus sestoupit, předznamenal Jákobův žebřík (Gen 28), který je protikladem Babylónské věže (Gen 11): tragické lidské snahy dobýt nebe vlastními silami. V ráji had nabídl Evě falešnou možnost stát se Bohem (Gn 3,5); nová Eva (Maria) se nabídla, aby se Bůh mohl stát člověkem.

Svatý Josef

Pochybnosti svatého Josefa, pokoušeného ďáblem přestrojeného za pastýře, jsou zobrazeny v levém dolním rohu scény a představují věčná váhání nás všech. Nejsme schopni pochopit moc Boží, ani velikost člověka. Pravdu o Ježíši Kristu, že je pravý Bůh z pravého Boha, měl odhalit Josefovi anděl.

Ženy

Naopak, dvě moudré ženy, které v pravé dolní části umývají novorozence, jsou podle apokryfních příběhů připraveny vydat svědectví o tom, že Kristus se narodil z Panny a přišel na svět jako člověk.

Hvězda

Pokud je pro Řeky Spasitel - život vesmíru, pro Židy je vyvrcholením jejich historie. Kořen Jesseho symbolizuje splnění slibů, které dal Bůh Abrahámovi a jeho potomkům. Nad jeskyní září hvězda, která přišla do Betléma. Církevní otcové ve starověku museli reagovat na mnoho deterministických přesvědčení o předurčení člověka. Pokud se člověk narodil pod hvězdou, jednou z mnoha, která vytváří nehybné souhvězdí, jsou to tedy dějiny a život člověka, který se měl odvíjet pod vlivem souhvězdí. Když se však narodil

Řehoř Naziánský

Setkání Panny Marie s Alžbětou

Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Gereon Goldmann

Ve stínu Všemocného

Pravdivý příběh františkána mezi nacisty

Bratr Gereon chtěl být řeholníkem, ale dostal se jako sanitář k jednotkám SS. Prošel boji bez jediného výstřelu, zato s vyznamenáními za záchranu životů svých spolubojovníků. Papež mu dal výjimku, aby se mohl stát knězem ještě před studiem teologie. Svědectví o lidské odvaze i síle modlitby, o lásce k životu i Boží ochraně. *Váz., 328 stran, 399 Kč*

Pavel Blažek

Jedno tělo

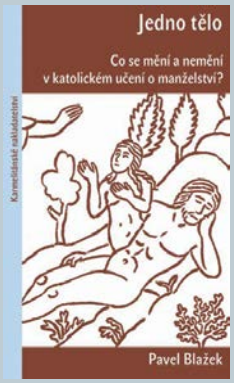

Biblické základy církevního učení o manželství, jeho vývoj napříč staletími a neměnné principy, na kterých stojí. *Brož., 64 stran, 99 Kč*

Leonardo da Vinci, Zvěstování

Živé betlémy i dnes připomínají narození Ježíška

Kristus, byla to hvězda, která se přemístila, protože to byl On, kdo určil její směr. Podle svatého Ignáce z Antiochie, narozením Krista, pro nás křesťany přestala platit astrologie; neboť neúprosná vláda osudu, tak uznala v Boho-člověku pána kosmických sil.

Jeskyně

Radostnou atmosféru ikony však narušují smutné pocity, neboť v narození Krista je zároveň přítomná předpověď smrti – Jeskyně, která je ve středu ikony, má podobu hrobu. Kolébka, do které je položen, je hrobem a plenkami dítěte jsou pruhy plátna, do kterého bývá zavinut mrtvý. Ježíš se rodí, aby zemřel. Tvář matky, Té požehnané mezi ženami, je plná zármutku. Jako všechny matky, také Maria rodí syna, který jednou zemře. Tentokrát však proto, aby svým vzkříšením dal život všem Eviným synům.

Když ikonografové malují vzkříšení, zobrazují obvazy někdy stejným způsobem, ale bez těla Kristova. V tom tkví nadčasovost ikony: narození je již spolu přítomné se smrtí. Adam a Kristus jsou ve skutečnosti současníci, nikoli v historickém smyslu, ale ve smyslu dvou souvislých realit lidstva: hříchu a vykoupení. Jeskyně narození je temné místo. Světlo, které přichází do temné jeskyně světa jí prostupuje, ale vlastní ho nepřijali (Jan 1,5). Na druhou stranu v ikonách nesmí nikdy zvítězit smutek. Pokud existuje bolest, je třeba vidět její účel a cíl: celá kompozice naznačuje obnovený nebeský mír, který je cílem vtělení.

Jesle

Sarkofág, do kterého je uloženo dítě, je současně jeslemi, žlabem, kde zvířata nacházejí potravu, a proto také u nich stojí vůl a osel. Symbol jeslí je krásný obraz, ke kterému se Lukáš ve svém evangeliu několikrát vrací (Lk 2,7.12.16). Jaký je jeho význam? Když byl člověk vyhnán z rajského Edenu, byl oblečen do zvířecí kůže. Někteří otcové vysvětlují, že od té chvíle člověk vnímá svou tělesnost zvířecím způsobem – neustále bojuje o přežití a má strach ze smrti. Vrací se ke svému žlabu – tedy hříchu – aby uspokojil tento instinkt. Každý z nás má hřích, ke kterému se stále vrací, protože od něho očekává malé uspokojení a sebe-uskutečnění. Člověk hřeší, protože více věří hadovi pokušiteli a doufá, že bude jako Bůh. Podobně jako by se Eva neustále snažila brát plody ze zahrady Edenu a doufala, že dříve nebo později najde ten pravý. Pokud se Bůh chtěl znovu setkat s člověkem, musel přijít tam, kde člověk hřeší, kde je jeho modla, na kterou upřel svůj pohled. Skutečnost, že je Kristus položen do jeslí, tak nabývá velkého významu. Kristus se snižuje na úroveň člověka. Zříká se bytí Bohem slávy (Fil 2,5) a přichází do jeslí, do místa, kde je člověk, který se vždy vrací ke svému hříchu. Bůh sestupuje tam, kde jej člověk bude moci najít.

Příslib eucharistie

Tato ikona je také příslibem eucharistie, to je smrti a vzkříšení Ježíše Krista. Tak, jako je chléb zničen, tím, že ho jíme, abychom přežili, tak se Kristus nechá zničit, abychom my žili a pochopili, jak dobrý je Bůh. A kdo zakusí, že Bůh je dobrý, vrací se k němu a žije, protože on je Život. Umírající Ježíš se stává chlebem života. Blažený, kdo jí z tohoto chleba, neboť bude žít navěky. (Jan 6,51).

P. Jaroslav Zádrapa, Vatikán

Knižní tipy

Stanislav Juhaňák
Triton

Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,
www.triton-books.cz

Karel Sládek

Byl jednou jeden úl

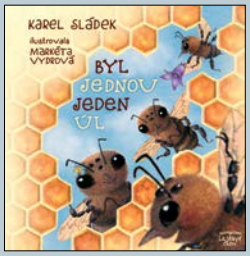

Snad všichni znáte Karafiátovy Broučky. Byl jednou jeden úl, milá, laskavá i humorná knížka pro vás děti otevírá svět života včel. Prožijete veliké dobrodružství s jednou generací malých včeliček, které se zrovna narodily. Musí se všemu naučit pod vedením své starší sestřičky Klárky a užijí si u toho spoustu legrace. Poznávají různé práce v úlu a později na prvních proletech i svět kolem. Každá včelička si najde své místo a své povolání. Setkají se i s královnou včelí matkou, a také poznají hodného včelaře Káju. Tak už rychle otevřete první stránku, naše včeličky se právě rodí... Ilustrovala Markéta Vydrová. *Váz., 96 str., 239 Kč*

Předvánoční shon budiž pochválen!

Ano, ten nadpis myslím vážně. Budiž pochválena všechna ta příprava vánočních ozdob, dárků, stromečků, kaprů a koled. Jistě k tomu patří i pořádný úklid a všechno to čištění, leštění, glančení, shánění, kupování, vyrábění, pečení, smažení i připalování. Ne, na Karla Čapka a jeho nádhernou zvukomalebnou češtinu, ani jeho fantazii, nemám.

Proč?

Co to, že místo klasického kázání o tom, ať se vyhneme předvánočnímu šílení, tak najednou chvála?

Zaprvé proto, že sám mám pochroumané svědomí. Když se totiž v kostele vykážu o adventním klidu, sám jdu shánět, připravovat, uklízet, balit. Jako ostatní. Takže je to poněkud nefér.

Zadruhé proto, že vlastně připravovat Vánoce pro druhé, abychom jim udělali radost, je vlastně také konání něčeho pěkného pro samotného Boha. Vždyť víme, jak je „vztahovačný“: *„Cokoliv jste učinili jednomu z nejposlednějších lidí, mně jste učinili.“* (srov. Mt 25,40).

Tip na pěkný dárek

A pak – zatřetí – inspirovala mne jedna kapitola v knize Štěpána Smolena Pominuté chvály. Mimochodem dávám ji jako tip na dobrý dárek. Ta kapitola se jmenuje Chvála předsvátečních příprav. Autor zde píše mimo jiné toto: Náboženství nepatří jen do kostela, ale stejně tak do kuchyně, jídelny i obýváku, všude tam lze konat bohoslužbu, nakolik jsou všechny ty běžné věci užívány jako svátostné náčiní k viditelnému sdělování neviditelné lásky. Láska – slovo, které téměř nelze napsat a říct bez patosu – se jí stává nepateticky vyjádřitelnou skrz svíčku na stole a vyžehlené cíchy.

Aby bylo jasno:

Jistě, k Adventu patří chvíle ztišení a společné modlitby u postupně rozžíhaného adventního věnce. Je to jedna ze skvělých příležitostí, kdy se sejde celá rodina. Tato třeba krátká modlitba může být něčím krásným, uklidňujícím a uzdravujícím. Je to pak účinnější domácí evangelizace, než všechna adventní kázání dohromady. Atmosféru takových setkání si děti jednou budou pamatovat lépe, než poučky z katechismu.

Nicméně, nebojme se také pustit s přiměřenou vervou do všeho připravování, protože, když chci druhému udělat radost, když chci s láskou posloužit druhému, je to vlastně určitý druh oslavy Boha skrze lásku k člověku. Neutíkejme před Bohem do horečnaté činnosti, ale pozvěme si Pána do všeho našeho konání, i do těch nejobyčejnějších prací. To nám i druhým přinese pokoj a radost, které jinak neseženeme na žádném adventním trhu, ani v supermarketu, natož v povánočním výprodeji…

Domácí bohoslužba

Ostatně opět moc pěkně to vyjadřuje již výše zmíněná kniha: Není třeba před vánoci probouzet v posluchačích neplodné pocity viny nabádáním ke klidu. Předsvátečně pobíhat je pro mnohé možná nevyhnutné a není nutné to měnit. Namísto změny jednání stačí změna pohledu. Marné je Boží lid ponoukat, aby méně uklízel, vařil a pekl, ale snad je možné pobídnutí, aby všechno to hemžení kolem cukroví a salátů, příbuzenstva a kaprů, bylo bohoslužbou. Místo aby Bůh od svých dětí dostával jen ty poslední provinilé minuty před pádem na lože, může dostávat dny celé, protože i chvíle, kdy pro blízké zdobím stůl, může být liturgií – pokud tedy miluji lidi a používám věci, nikoliv naopak.

K Vánocům pokojným a naplněným láskou k Bohu i lidem ze srdce žehná

P. Jan Linhart

Výstava Vánoce na Veselém kopci, 1982, vystoupení Vysočánku

Veselý kopec, Mikulášský jarmark

Vánoce podle Ilony Vojancové

Vánoce patří mezi oblíbené svátky Ilony Vojancové. Dlouholetá ředitelka Souboru lidových staveb (dnes Muzea v přírodě) Vysočina spojila svůj život s rodným Hlinskem a jeho okolím. Do **skanzenu na Veselém Kopci** nastoupila v září 1980. Do první vánoční výstavy, které se tam staly tradicí, zbývaly dva roky.

Vzpomínám si na tu dobu velmi dobře. Rozhodli jsme se tenkrát, že pozveme návštěvníky do roubenek na Veselý Kopec v čase předvánočním a vánočním a pokusíme se jim ukázat, jak asi vypadly Vánoce našich předků. Dneska to vypadá jako samozřejmost, ale na počátku 80. let to tak běžné nebylo. Myslím, že jsme byli, pokud jde o muzea v přírodě, průkopníky.

Luděk Štěpán, zakladatel a první vedoucí Souboru lidových staveb Vysočina, našel výtečnou spolupracovnici v osobě výtvarnice Kamily Skopové. Původem je z Prahy, ale v Oldřeticích (část obce Raná v okrese Chrudim) má chalupu, dnes tady už žije trvale. Jejím koníčkem byly lidové tradice, a protože je velmi šikovná, snažila se vyrábět repliky zvykoslovných předmětů. Společně s ní a s naší tehdejší průvodkyní tenkrát slečnou Věrou Břízovou jsme ty první veselokopecké Vánoce chystaly.

Bylo to velké dobrodružství. Neměly jsme žádnou zkušenost, takže jsme nedokázaly odhadnout, jak dlouho nám to bude trvat. Nastavovaly jsme chybějící čas po nocích a při tom nevěděly, jaký bude ohlas našeho počínání.

> Stromečku vstávej,
> ovoce dávej,
> umej se, ustroj se,
> je Štědrej den

Odezva u návštěvníků nás naprosto zaskočila a odzbrojila. Přišlo jich na tu dobu velké množství a byli tak překvapení a tak dojatí z té atmosféry, že nám to dodávalo obrovskou sílu. A tu jsme potřebovaly, protože na Veselém Kopci jsme tenkrát v prosinci 1982 byly pořád. Kromě Štědrého dne byla výstava a s ní spojené doprovodné programy přístupné denně, i během vánočních svátků. Ale musím říci, že úplná idylka to nebyla. Protože jsme chtěly vystavit lidové betlémy, svezly jsme je na Veselý Kopec z mnoha domácností. Zapůjčili nám je třeba lidé, uchovávající betlém, který vyřezal dědeček, a počítali s tím, že ten rok jej doma na Štědrý večer mít nebudou. Takže se nám podařilo shromáždit velké množství betlémů od lidových tvůrců, což v té době bylo poměrně výjimečné, ovšem neuniklo to bystrému oku ideologických dohlížitelů. Byla jsem pozvaná na kobereček, abych vysvětlila a obhájila, proč máme na výstavě tolik betlémů a tolik Ježíšků v jesličkách. Vysvětlení bylo uspokojivé a my jsme mohly první vánoční výstavu na Veselém Kopci otevřít. Byla to výstava velmi hektická a velmi pracovní, ale nesmírně milá, se spoustou krásných zážitků a reakcí od tehdejších návštěvníků.

Vzpomenete si, co na té historicky první výstavě, třeba z těch

Veselý kopec, sváteční stůl

Veselý kopec, betlém v chalupě

zvykoslovných předmětů, byla a co už potom nikdy nechybělo?

Za ty roky jsme prošly určitým vývojem. Tohle byla taková zkouška. Chtěly jsme lidem nabídnout maximum toho, co jsme byly, protože ta příprava byla v ženských rukou, takže co jsme byly schopné nalézt a připravit. Takže tam byly i věci, které, dnes už to vím, se tam nehodily. Vystavovaly jsme třeba polaz (tradiční vánoční ozdoba, která symbolizovala zimní slunovrat). To je záležitost, která patří na východ – Ukrajinu, východní Slovensko. Polaz se tam objevil ten první rok a potom už nikdy. Naopak, co se opakuje do dneška a co si myslím, že lidé svým způsobem očekávají, jsou dárky, které si v minulosti lidé nadělovali, ať už na Mikuláše nebo v čase vánočním. Dárky, které mají úplně jinou podobu než se objevuje v našich představách o obdarování. Byly to stavbičky z ovoce, pečivo, které se připravovalo z kynutého těsta a mělo nejrůznější podobu, ať až figurek zobrazujících třeba Mikuláše, čerty a podobně, ale i třeba zvířátka, koně, ještěrky a další. Tohle najdou návštěvníci každý rok, kdy se vánoční výstava může konat.

Oslavy Vánoc se objevují už v předkřesťanských dobách. Křesťanský kalendář do času zimního slunovratu umístil narození Ježíše Krista. Zrození Spasitele, příchod světla.

Naši dávní předci vnímali velmi intenzivně přelomové okamžiky během kalendářního roku. A zimní slunovrat k nim patří. Vnímali to tak, že zima pomaličku ztrácí nadvládu nad přírodou, že už je tady příslib nového jara, i když cesta k němu je ještě dlouhá cesta. Tu dlouhou cestu chtěli prožít co nejlépe a co nejšťastněji, i bez velkých ztrát. A právě ty předkřesťanské představy ovlivňování věcí příštích a příznivé ovlivňování následujícího hospodářského roku se prolínají do křesťanských představ, a jsou tak zakořeněny v našich životech, že je vlastně – chtě nechtě – uplatňujeme i v současnosti.

Na svatýho Mikuláše,
už je zima celá naše

Když na Mikuláše prší,
zima nás hodně zkruší.

Je-li na Štědrý večer
mírná zima,
protáhne se až do jara.

Je-li na Štědrý večer
tmavé nebe, budou
světlé stodoly.

Naši předci měli oproti nám velkou výhodu v tom, jak žili v intenzivním spojení s přírodou. Oni věděli, že během kalendářního roku má všechno svůj čas. Tak to měli odpozorované od přírody. A tak také zcela přirozeně přijímali věci, o kterých se domnívali, že mohou dobře ovlivnit budoucnost. Proto úplně běžně mísili ve svých obyčejích věci předkřesťanské s těmi křesťanskými. Příchod Spasitele jim zapadal do příslibu nového světla, nového slunce, které se rodí a které jim může zajistit průběh hospodářského roku tak, aby si nashromáždili dostatek zásob. Čas vánoční byl pro naše předky opravdu časem svátečním, časem obřadním a svým způsobem i časem očistným.

Co pro ně bylo nejdůležitější? Rodinná pospolitost, charakterizovaná řetězem svázanými nohami štědrovečerního stolu? Pocestný u dveří, který nebyl odmítnut? Pocit, že lidem je dobře pospolu?

Mě vánoční čas zajímá dlouhé roky. Dělali jsme četné výzkumy, nové a nové poznatky se snažíme získávat i nadále. Proto mě čím dál víc jímá pokora před tím, jak naši předci dokázali oddělit důležité věci od těch méně podstatných. A právě v čase vánočním, v těch přelomových okamžicích, mi přijde, že to vyniká. Právě v čase vánočním jsou všechny ty magické praktiky našich předků spojeny tou představou lidské pospolitosti. Ať už je to rodina v dnešním slova vnímání, i když v minulosti ji lidé vnímali šířeji. Opravdu to byla lidská pospolitost, která měla lidem přinést ulehčení života. Toho, co na ně život nakládal. Ať už to byly těžké věci, které přicházejí v každém životě, ale i radost, která je dvojitou radostí, když ji mohu s někým sdílet a prožít. To všecko je tam patrné. A je tam i patrná snaha zajistit si právě tu lidskou vzájemnost, pospolitost, rodinnou a sousedskou soudržnost. To si

Veselý kopec, Vánoce

Veselý kopec, štědrovečerní tabule

myslím, že je nejdůležitější, a i to se objevuje v křesťanství. Láska k bližnímu se propojuje s předkřesťanskými představami o potřebě lidské soudržnosti.

Úcta k přírodě, rovněž spojená s časem vánočním v životě našich předků, se projevuje i v malých úlitbičkách, které hospodáři a hospodyně konali, aby ovlivnili úrodu a hospodaření v příštím roce.

To je krásné. Připomeňme, že třeba hospodyně sbírala drobky ze štědrovečerního stolu nebo kousky pochutin a nosila je zvířatům do chléva, slepicím. Drobečky ze štědrovečerního stolu nosili hospodáři pod ovocné stromy, aby rodily, a jako poděkování za úrodu. Házeli je do studny, aby v ní byl dostatek vody. Z toho všeho vidíme, že naši předci skutečně měli úctu k přírodě a věděli, že jsou na ní závislí. Proto se snažili si ji těmi úlitbičkami příznivě naklonit, aby se jim dařilo v nadcházejícím roce.

A jak to bylo s tím stromečkem, ze kterého si hospodáři dělali bičiště?

Tady musím předeslat, že vánoční stromeček je poměrně mladý zvyk. Ve vesnickém prostředí si ho lidé začali strojit až na přelomu 19. a 20. století. Dokonce máme zaznamenány vzpomínky, že lidé v prostředí malého města jako bylo Hlinsko v době první světové války a po jejím skončení, zvyk strojit vánoční stromeček zcela nepřijali. Stavěli betlém a vánoční stromeček nestrojili. Ale pokud si ho už přistrojili, tak se k němu vztahovala náležitá úcta. Odstrojit podle tradice na Tři krále vánoční stromeček a jen tak ho spálit v kamnech nebylo možné. Hospodář si z kmínku udělal bičiště, tedy násadu k biči, a když poprvé vyjel na jaře do polí, měl tím bičem zapráskat nad každým svým políčkem, aby se úroda v příštím roce vydařila a pole nenapadli žádní škůdci. Věřili, že právě to bičiště z vánočního stromku ochrání úrodu před působením škodlivých sil.

Vrkoč

Zadělej dobré vánočkové těsto a upleť z něho několik věnců různých velikostí – od nejmenšího po největší. Na silné špejle navlékni sušené švestky a křížaly, pak zapíchni do největšího věnce a nad něj opět další a další. Na vrchol stavby opět na špejle napíchni červené jablíčko, do kterého vetkni zimostráz nebo rozmarýnu, a vrkoč je hotový.

Ozdobenému stromečku patřilo ve světnici čestné místo poblíž stolu. Byl malý, často křivý a špatně rostlý, aby v lese tolik nechyběl, jak jsme zaznamenali při našich výzkumech. Vzpomínky pamětníků hovoří přesně těmito slovy.

Vánoční výstavy se postupně staly také vítanou inspirací pro návštěvníky.

Mám velkou radost, že se lidé zajímají o své kořeny a že si začínají uvědomovat, co je na Vánocích podstatné. Že to nejsou hory dárků, ale že člověk může být opravdu šťastný jenom z té blízkosti. Že se sejde rodina a že uděláte radost někomu. Motiv obdarování, který je ve vánočních zvycích tak silný, prostupuje i jiné svátky v minulosti. Pro naše předky byl velmi důležitý. Ne pro toho, kdo je obdarovaný, ale pro toho, kdo dává. Protože toho, kdo dává, obohacuje, že může dát a udělat radost někomu jinému. A nemusí to být dary za tisíce, ale může to být třeba červené jablíčko nebo perníček, které potěší a udělají radost.

Jablko bylo základem mnoha dárků a předmětů, které v lidovém prostředí provázely četné obyčeje. Je symbolem života, červené jablíčko navíc představuje sílu života a lásky. Naši předci ho používali pro vyjádření základních lidských přání: zdraví, životní síly a lásky. V nejrůznějších stavbičkách se často spojuje s dalšími předměty určitého významu a tím se jejich magická síla měla násobit.

Vánoční výstavy se už dlouho nekonají jenom na Veselém Kopci, ale také v hlinecké městské památkové rezervaci. Jaké byly první Vánoce na zachráněném Betlémě?

To byla radost! Právě proto, že se završilo úsilí o záchranu Betléma. A kde jinde si připomínat vánoční tradice než na Betlémě v Hlinsku. Tady jsme se snažili vycházet při vánočních programech hlavně ze vzpomínek pamětníků a ze zcela konkrétních informací, které se nám podařilo při našich výzkumech získat. Betlémské roubené chaloupky stojí na původním místě a nás hodně zajímalo, jak v nich lidé žili. Proto se snažíme, ať už jsou to Velikonoce nebo Vánoce na Betlémě, udělat expozice s ohledem na konkrétní vzpomínky, informace právě původních těch betlémských obyvatel.

Jak už jsem předeslala, dr. Ilona Vojancová se v Hlinsku narodila. Jaký býval vánoční Betlém v čase jejího dětství?

Nevím, jestli si s přibývajícími lety nenasazuji takové ty růžové brýle, že si člověk vzpomínky z dětství idealizuje a přistupuje k nim s nostalgií. Ale Betlém mého dětství v čase zimním, vánočním, to byl magický svět. Zvlášť když byl sníh. Roubenky byly přikrčené a schoulené, protože se postupem času jejich trámy různě sesedaly a chaloupky měly nejrůznější úhly, jen ne ty pravé. To byl krásný, kouzelný svět zapadaný bílým jiskřivým sněhem a světlo, které se linulo z malých okének, opravdu připomínalo svět pohádkový, svět neskutečný, svět lidových betlémů. Já jsem přes Betlém chodila denně, protože na jednom konci bydlela moje skvělá kamarádka, se kterou se kamarádíme dodnes, a na druhém konci bydlela moje babička i moji rodiče. Měly jsme s kamarádkou před Vánoci takovou hru. Když jsme šly spolu přes Betlém, tak jsme si povídaly, na co se nejvíc těšíme o Vánocích a jaké dárky bychom si přály. Přes ten Betlém jsme se hodně loudaly, protože jeho atmosféra v nás vyvolávala ty nejkrásnější představy o tom, co můžeme nalézt pod vánočním stromečkem a na co se úplně nejvíc těšíme.

Dřevo starých roubenek v bytě na hlineckém sídlišti nevoní. Jaké chystáte Vánoce?

Snažím se je dělat takové, abychom se jako rodina sešli skutečně v klidu a užili se navzájem. Abychom měli vánoční stromeček, který nás těší, který je nám milý. Když byly naše děti malé, tak si na stromeček věšely ozdoby, které si udělaly samy, ze kterých měly radost a my jsme měli radost z jejich radosti. I s rozrůstající se rodinou se snažíme se na Štědrý den sejít a prožít ho dohromady. Těšíme se tím, že se scházíme rádi a že je nám spolu dobře.

Muzika, též rozvárka

Ve vodě rozvař směs sušeného ovoce (švestky, křížaly, hrušky, meruňky), přidej celou skořici, hřebíček, vanilku a badyán. Když směs změkne, prolisuj vše přes síto, přidej trochu švestkových povidel, rozinek a zahusti strouhaným perníkem. Vše krátce povař, můžeš vylepšit troškou rumu a cukru. Muziku je lepší uvařit několik dnů předem, aby se pěkně rozležela. Polévaly se jí o Štědrém večeru kynuté knedlíky nebo se k ní přikusovala vánočka.

Je pravda, že jak přibývají vnoučata, tak to není červené jablíčko a perníček, ale jsou to dárky, které se někdy pod ten stromeček těžko vejdou. Ale je to krásné právě kvůli tomu setkávání a kvůli tomu, a toho si vážím, že chceme být spolu.

Eva Zálešáková

Výstava Vánoce na Veselém kopci, 1982

Veselý kopec, Vánoce

Veselý kopec, Vánoce

Svatá rodina

Dny mezi Vánocemi a Silvestrem jsou poznamenány doznívající radostí Vánoc. Ta má své kouzlo, půvab i tradice. Jesličky, koledy, stromeček, dárky, půlnoční. Každá rodina prožívá tyto svátky po svém.

Poněvadž svět komerce začal s propagací vánoční atmosféry dávno před Adventem a lidé celé týdny byli nuceni poslouchat bohatství vánočních tradic, doznění těchto krásných svátků bývá dnes sporadické a krátké. Škoda. Pravá a čistá radost chce pokračovat. Bohatství myšlenek, zážitků a síla přátelství směřují k naplnění.

Hans von Aachen (1552–1615) – Svatá rodina se sv. Annou a dvěma anděly

Církevní kalendář zařadil do tohoto svátečního mezičasu Svátek Svaté Rodiny – Ježíše, Josefa a Marie. Malé společenství rodinného krbu Nazareta je prototyp zdravého, spořádaného a harmonicky rozvíjejícího se společenství. Říkalo se: rodina je základ společnosti. Platí to i dnes? I když to občas ještě zaslechneme, začíná se o této pravdě docela vážně pochybovat. Především proto, že rodinné společenství trpí nejen neduživostí vzájemných vztahů a svět se pokouší vytvářet dost pochybné alternativy k manželství, ale proto, že náš západní svět postihuje víc a víc neduh neúplné rodiny. Posteskl si otec jedné školačky: *„Ve třídě naší dcery jsou pouze tři děti, které žijí v úplné rodině, tj. s jedním otcem a jednou matkou.“* Jakou představu mohou mladí lidé o rodinném společenství mít, když jich je tolik, kteří ho v plnosti vůbec nezažili? I to, že mladý člověk nemá dost odvahy k celoživotnímu „ano“ v manželství nebo i v duchovním povolání, i to je důsledek narůstání lehkomyslných rozvodů a malé vytrvalosti zůstávat v jednom manželství po celý život.

Pouť Svaté rodiny do chrámu v Jeruzalémě je důležitou epizodou tohoto společenství. Bible dává tomuto textu velkou váhu. Když se dítě Ježíš ztratil v davu poutníků, Josef s Marií ho šli hledat. Prožívali svou rodičovskou odpovědnost. Když Ježíše našli, Maria mu řekla: *„Dítě, proč jsi nám to udělal?“* Dvanáctiletý syn jim svou odpovědí dává nahlédnout do tajemství svého spasitelného poslání. *„Copak jste nevěděli, že musím být v domě mého otce?“* Jak rozuměli Maria s Josefem této odpovědi? Svatý Lukáš zakončuje své vyprávění: *„Maria to všechno uchovávala ve svém srdci.“*

Tento postoj je důležitý pro vnímání a přijímání událostí života tak, jak přicházejí. Manželé by měli často přemýšlet o svých vztazích i závazcích, nejen jak je plní, ale také co jejich naplňováním vzájemně získávají.

Bůh řekl o Vánocích „ano“ k člověku. Přijal lidství a i lidstvo jako takové. Nejen navenek, ale zcela. Bere nás takové, jací jsme. Se všemi slabostmi a nedokonalostmi. To nám dodává odvahu k přijímání sebe i druhých. Máme býti lidmi, kteří rádi říkají své „ano“ Bohu i člověku. Člověk si to zaslouží a potřebuje, aby byl druhými přijímán. V každém přijetí toho druhého je přítomna i láska. Zvláště když jde o manželství mezi mužem a ženou. Jejich ano v den svatby je má provázet každý den a vždy s větší silou a rostoucí dynamikou lásky.

Bůh řekl „ano“ k člověku a toto „ano“ nikdy neodvolá. Dal mu definitivní podobu tím, že se stal člověkem. Nyní máme říci i my „ano“ k Ježíšovu evangeliu i k sobě navzájem. Má to být ano lásky, která je pojítkem dokonalosti.

Mons. Josef Socha

Je Ježíšek hoax?

Lhát se nemá. V tom se myslím shodneme a málokdo by se asi pustil do zpochybňování jednoho z nejstarších morálních pravidel tohoto světa, obzvláště pak nyní, v čase adventu a Vánoc, kdy se řada z nás snaží víc než kdy jindy svým příkladem sloužit k naplnění vánočního poselství. Ale co třeba malá lež? Nebo „milosrdná“ lež? A co pak lež účelově sdílená kyberprostorem?

Asi největší popularitou lží, falešných informací a poplašných zpráv šířených většinou po sítích, tedy hoaxů [houksů], proslula poslední prezidentská kampaň ve Spojených státech a sama tak hoaxy skutečně zpopularizovala. Ne, že by Trumpovo vítězství samo hoaxem bylo, ale šíření poplašných zpráv, falešných svědectví, výmyslů a mystifikací ano. V tomto případě to byly hoaxy svědčící o milionech uprchlíků, kteří se snaží napadnout USA a zničit jejich kulturu. A Trump, jak hlásal ve svých prohlášeních, plných deportací a stavění mexické zdi, mohl jako jediný tomuto čelit. A vyšlo to. Právě migrační krize a menšiny vůbec se stávají častou náplní hoaxů. Velmi známý je hoax o krvi infikované virem HIV vstřikované do pomerančů, za což mají být zodpovědní Alžířané či Libyjci, nebo ten, který hlásá, jak autor na vlastní oči viděl, že Romové mají léky v lékárně bez doplatků, stačí jim pouze mít potvrzení úřadu práce. Devastační charakter takových sdělení na společenské klima asi není nutné komentovat.

Za šíření hoaxů je dnes jednoznačně nejvíce zodpovědný kyberprostor. Děje se tak především prostřednictvím e-mailů, nebo facebooku. Hoaxy se přitom poměrně snadno poznají – bývají plné gramatických chyb, překlepů, spousty vykřičníků, smajlíků, velkých písmen... Typický hoax varuje před údajným nebezpečím a velmi nutkavě vybízí k dalšímu šíření stylem *„pošlete to všem, varujte své blízké, zastavte to!!!!!!!!!!!“*. Už to je znakem falešné zprávy. A bývají záměrně konkrétní, používají mnohdy jména věrohodných institucí, odkud tato informace „unikla“ (policie, soud, ústav pro kontrolu potravin, léků atd.). Často také zmiňují, že *„oficiální média o tom mlčí, proto šiřte dál“*.

Mnoho lidí ještě dnes zcela postrádá schopnost filtrovat pravdivost zprávy, kterou dostane. Obvykle jim stačí, že zpráva pochází z „věrohodného“ zdroje, byla přeposlána e-mailem od kamarádky nebo od syna. O to snadněji se tomu věří. Hoaxy totiž útočí na naše přírodní instinkty, tedy hlavně na strach a obavu. Pak jsme schopni uvěřit třeba i tomu, že *„pokud nás přepadne lupič u bankomatu, stačí zadat pin opačně a přijede policie“*, nebo že *„jogurty jsou z umělé hmoty a šíří nemoci“*.

Většina hoaxů vzniká jako vtipy. Autorům se líbí, jak zmatou a vystraší adresáty. V horším případě se snaží lidi vyděsit, vyvolat paniku, které pak snadno využijí, například je donutí na internetu navštívit jejich stránku, aby mohli následně zavirovat počítač adresáta nebo se jinak dostat k jeho citlivým údajům, dejme tomu pokud falešně díky tragickým fotkám a příběhům dětí prosí o peníze na charitu nebo o podpis smyšlené petice.

S nadcházejícími svátky přichází do rodin radost. A často i otázka: *„Mami, tati, existuje Ježíšek?“* V rodinách věřících je to jednoduché, ano. V těch, kteří se k víře nekloní, se vymýšlejí různé méně či více lživé varianty štědrovečerní situace, většinou podle stáří dítěte od těch někdy nesmyslných, až po pravdu, třeba že dárky kupují rodiče.

Tak si v této souvislosti s trochou nadsázky myslím, že Ježíšek přinášející malým dětem vánoční dárky je prostě jediný krásný a smysluplný ‚hoax‘, který si zaslouží, aby byl s láskou a nadějí šířen po všech sítích, nejenom těch sociálních.

Martina Hrušková

Převzato s laskavým svolením měsíčníku Setkání, Českobudějovická diecéze.

Knižní tipy

Nakladatelství Paulínky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Francisco Fernándes-Carvajal
Rozmluvy s Bohem

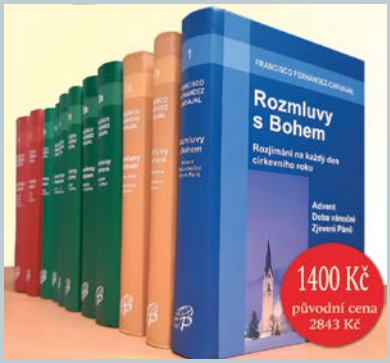

Ediční řada španělského autora, čítající 11 dílů, nabízí čtenářům způsob, jak každý den vstoupit do modlitby a nechat se vést úryvky z Písma svatého a duchem té které liturgické doby. Nyní si můžete zakoupit celou sérii s 50% slevou (do konce roku 2021 nebo do vyprodání zásob).

Stormie Omartianová
Vánoční zázrak

Známá americká autorka tentokrát opustila své obvyklé téma modlitby za druhé a sepsala dílko, v němž vypráví události Kristova narození současným jazykem. Součástí každé kapitolky je úryvek z Písma svatého a modlitba. Kniha nás může provázet dobou adventní, ale nabízí se i jako milý vánoční dárek. *Váz., 128 s., 249 Kč*

Papež František o dětech

Děti nejsou nikdy omyl

„Dospělí mají udělat vše pro to, aby si dítě nemyslelo, že je zde omylem a za nic nestojí“, uvedl to papež František během středeční generální audience (8. dubna 2015), kterou věnoval tématu dětských zranění.

Podle římského biskupa je „hanebné“ tvrdit, že příchod dítěte na svět je omyl. *„Mnoho dětí je hned od počátku odmítnuto, opuštěno, okradeno o své dětství i svoji budoucnost. Někdo se – jakoby na ospravedlnění – opovažuje říkat, že byl omyl přivést je na svět. To je hanebné! Nesvádějme prosím svoje viny na děti!“* uvedl papež během své promluvy.

Bída mnoha dětí je důvodem k větší lásce

Chudoba mnoha dětí, jejich opuštěnost, nemožnost dosáhnout vzdělání či mít přístup k lékařské péči je podle papeže *„křikem, který stoupá k Bohu a žaluje na systém, který jsme vytvořili my dospělí“*. I v bohatých zemích prožívají četné děti dramata, která je těžce poznamenávají v důsledku krize rodiny, nedostatečné výchovy nebo nelidské životní úrovně. *„Co uděláme se slavnostními deklaracemi práv člověka a práv dítěte, když potom děti trestáme za omyly dospělých?“* prohlásil papež.

Za změnu současné situace je zodpovědný každý dospělý. Křehkost mnoha dětí je *„důvodem, proč je milovat velkodušněji“*. *„Žádné z těchto dětí není zapomenuto nebeským Otcem! Žádná z jejich slz není ztracena! A stejně tak nemizí naše odpovědnost, sociální odpovědnost lidí, každého z nás i států,“* řekl František.

Rodiny s postiženými dětmi nesmí zůstat osamocené

Římský také biskup zmínil pasáž z evangelia, ve které Ježíš žehnal děti, jež mu rodiče přinášeli. *„Jak krásná je tato důvěra rodičů i Ježíšova odpověď! Jak rád bych, aby to bylo normální pro všechny děti,“* uvedl.

Ocenil také rodiče, již s velkodušností a *„připraveni k jakékoliv oběti“* pečují o postižené dítě. Tyto rodiny by však neměly zůstat osamoceny, je třeba *„provázet jejich námahy, ale také jim nabízet chvíle sdílené radosti a nevázaného veselí, aby nebyly pouze v zajetí terapeutické rutiny.“*

V souvislosti s dětmi by podle Františka neměly být nikdy slyšet obranné věty typu: *„Nejsme přece dobročinný spolek“*, *„v soukromí si každý může dělat, co chce“* nebo: *„Je nám líto, ale nemůžeme pro vás nic udělat“*.

Za každou cenu předejít pocitu dětí, že jsou zde omylem

Děti jsou podle Františka první obětí nezralosti svých rodičů: *„Děti platí i za nezralé svazky a nezodpovědné rozvody, jejichž prvními oběťmi jsou.* (...) *Stejně jako v minulosti i dnes dává církev svoje mateřství do služeb dětí a jejich rodin. Rodičům i dětem tohoto našeho světa přináší Boží požehnání, mateřskou něhu, pevnou výtku a rozhodný soud. Bratři a sestry, myslete na děti, s dětmi nejsou žerty!“*

Papež také navrhl zásadu, která je podle něj schopná proměnit společnost a přivést ji k odpuštění *„opravdu mnohých“* omylů: *„Pomyslete, co by se stalo se společností, která by se rozhodla zavést jednou pro vždy tuto zásadu: Je pravda, že nikdo nejsme dokonalí a dopouštíme se mnoha omylů. Ale jde-li o děti, které přicházejí na svět, nebude se žádná oběť dospělých považovat za příliš drahou či příliš velkou, jen když se předejde tomu, aby si dítě myslelo, že je omylem, že za nic nestojí a že je vydáno napospas ranám života a lidské zvůli.“*

V závěru papež znovu vybídl rodiče k péči o děti: *„Pán bude posuzovat náš život podle toho, co budou referovat andělé dětí, ti andělé, kteří stále hledí na tvář nebeského Otce. Stále se ptejme: co budou tito andělé dětí vyprávět Bohu o nás?“*

Plné znění papežovy promluvy naleznete na stránkách Vatikánského rozhlasu.

zdroj: Vatikánský rozhlas, ZENIT

Ochrana dětí má mít v církvi konkrétní prioritu

Papež František vyzval církev, aby se ještě více angažovala proti zneužívání nezletilých. Je třeba vychovávat ke spoluzodpovědnosti, dialogu a transparentnosti, píše papež v poselství, které zaslal na dnešní konferenci o prevenci zneužívání v katolickém prostředí, kterou pod patronátem Evropské unie zorganizovalo několik italských laických sdružení spolu s boloňskou univerzitou v rámci projektu zvaného „Safe“.

Papež František účastníkům konference připomněl, že v potírání sexuálního násilí nelze polevovat a doložil své tvrzení citací z listu Božímu lidu, který adresoval všem věřícím již v roce 2018: Při pohledu do budoucnosti nebude nikdy málo toho, co lze podniknout pro vytvoření prostředí, ve kterém je možné nejen se těchto situací vyvarovat, ale také znemožnit, aby se takové skutky kryly a přetrvávaly.

Při ochraně dětí musí všichni spolupracovat, podotýká papež František, protože jedině systematická preventivní činnost umožní vymýtit kulturu smrti, kterou s sebou nesou všechny formy zneužívání, ať se již jedná o sexuální či duchovní zneužívání nebo zneužívání moci. *„Je to cesta, po které jsme jako církev povoláni jít společně. K tomu nás nabádá bolest a stud z toho, že nezletilé, kteří nám byli svěřeni v rámci našich společenských a výchovných aktivit, nechráníme vždy dobře. Proces změn naléhavě vyžaduje novou přípravu všech, kdo mají výchovnou odpovědnost a jsou v kontaktu s nezletilými, ať už ve společnosti, rodině nebo v církvi“*, píše papež.

Římská konference se konala pod názvem Přijetí dětí a jejich vzdělávání v bezpečném prostředí. Podpora ochrany dětí v koronavirové době a po ní. Mezi organizátory akce náleží několik laických organizací: Společenství papeže Jana XXIII, italská Katolická akce, Italská sportovní federace (CSI) a studijní centrum pro ochranu obětí při univerzitě v Boloni. Tyto instituce společně vytvořily dvouletý projekt na ochranu dětí a prevenci jejich zneužívání pod titulem „SAFE“. Papež František ve svém pozdravu proto výslovně uznal roli laiků v boji proti zneužívání:

„Žádám vás, abyste se jako laické organizace i nadále zaměřovaly na výchovu ke spoluzodpovědnosti, dialogu a transparentnosti. Kéž se ochrana dětí stává stále konkrétnější prioritou v každodenní činnosti církve. Kéž církev poskytuje otevřenou, důvěryhodnou a věrohodnou službu, která je v rozhodném protikladu k jakékoli formě paternalismu, narušování intimity a spoluvinnému mlčení“.

Zdroj: Vatican News, česká sekce

Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00 Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Dan Tomasulo

Naději se dá naučit
Cesta k pozitivnímu pohledu na život

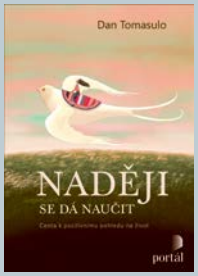

Kniha nabízí několik osvědčených postupů, abyste mohli fungovat aktivněji, smysluplněji a angažovaněji a osvojili si vyváženější postoj. *Brož., 192 s., 365 Kč*

Erling Kagge

Duše objevitelů pólu
Jak nás přežití učí porozumět životu

Autor shrnuje zkušenosti z expedic, které ho dovedly až na samou hranici lidských možností. Rozebírá své vnitřní stavy, vliv osamělosti v přírodě na lidskou mysl a odkazuje na zkušenosti jiných objevitelů a myslitelů. *Váz., 144 s., 255 Kč*

Joël Pralong

Najít smysl v našich selháních
S Viktorem Franklem a sv. Terezičkou

Kněz a terapeut rozvíjí své přesvědčení, že terapie a duchovní doprovázení nestojí proti sobě, ale doplňují se. *Brož., 128 s., 249 Kč*

Broumovské diskuse 2021

Po loňském, kvůli pandemii koronaviru streamovaném ročníku z Tereziánského sálu břevnovského kláštera se minulý týden sešli v Broumově, a tradičně opět v benediktinském klášteře, řečníci a posluchači, aby společně nacházeli pohledy na lidskou společnost. **Letošní ročník se točil kolem pojmu hodnoty**.

„Konference Broumovské diskuse je setkáním lidí, kteří cítí spoluzodpovědnost za svět, ve kterém žijeme. Každý rok na Broumovských diskusích otevíráme témata, jež mají nadčasový charakter, ale zároveň se dotýkají naší každodennosti či aktuálního stavu společnosti. K diskusi zveme osobnosti veřejného, akademického, duchovního, politického i společenského života. Broumovské diskuse jsou výjimečné tím, že poskytují velký prostor pro debatu, a tak je možné diskutovat do hloubky, a nikoliv jen povrchně. Ctíme rovněž zásady demokratické diskuse: věcnost, otevřenost, poctivost, trpělivost, zdvořilost. Jsme přesvědčeni, že kultivovaná debata tváří v tvář má smysl, zvláště dnes, v době polarizované společnosti, dezinformací a anonymních debat v online prostoru. Věříme, že prostředí kláštera v Broumově, který byl odnepaměti centrem kultury a vzdělanosti, inspiruje k zastavení, zamyšlení a společnému hledání odpovědí“, říká Hana Valentová, pod jejímž vedením připravuje broumovský tým poslední ročníky.

Mezi letošními hosty, kteří promlouvali k zaplněnému sálu Dřevníku, nechyběli mimo jiných ústavní právník Jan Kysela, socioložka Klára Plecitá, římskokatolický kněz Michal Podzimek, senátor Pavel Fišer, bývalý ministr financí Miroslav Kalousek, zmocněnkyně vlády pro lidská práva Helena Válková, bývalý ministr zahraničí Tomáš Petříček či abatyše Opatství Venio Francesca Šimuniová.

V úvodu Broumovských diskusí pozdravil všechny přítomné hlavní hostitel arciopat břevnovský a broumovský **Prokop**

Siostrzonek, který s velkou radostí přirovnal Broumovské diskuse k dílu arciopata Anastáze Opaska Opus Bonum.

Pokračování díla opata Anastáze Opaska

„Anastáz Opasek svým Opus Bonum navázal na dobré dílo Josefa Floriana ve Staré Říši. Společenství kolem Anastáze Opaska se nejprve scházelo v rakouském klášteře v Rohru, který historicky s Broumovem souvisí, a později i jinde, aby společně diskutovali o tom, čím se od počátku zabývají současné Broumovské diskuse. Opus Bonum tedy může kontinuálně pokračovat Broumovskými diskusemi“, pronesl na podiu arciopat Prokop a dodal, že po smrti Anastáze Opaska se dvacet let nad podobnými tématy scházeli v břevnovském klášteře při memoriálu Anastáze Opaska. *„Vloni při streamech Broumovských diskusí z Tereziánského sálu, jsme tak symbolicky předali štafetový kolík Opus Bonum do Broumova Broumovským diskusím“*, řekl ještě broumovský a břevnovský arciopat.

Na téma Hodnoty se během tří dnů v Broumově hovořilo z mnoha pohledů. Zazněly názory na otázky související s tím, k čemu jsou nám hodnoty ve společnosti, jak je to s hodnotami v politice, jaké jsou hodnoty v byznysu. Hovořilo se však i o tom, jak koronavirová krize proměnila hodnoty a samozřejmě, že se všichni snažili hledat společné hodnoty.

„Slavný italský politolog Giovanni Sartori se ve svém bohatém díle věnoval mj. významu konsensu ve společnosti. Rozlišil základní konsensus hodnotový, dále konsensus procedurální a nakonec konsensus taktický. Největší důležitost přisuzoval konsensu procedurálnímu, v závěru života se však v souvislosti s proměnami evropských společností přinejmenším implicitně vrátil ke konsensu hodnotovému. Jeho role totiž tkví ve vymezení základní shody na tom, kdo jsme a k jakému účelu tu jsme. Takový konsensus nesmí být příliš široce pojímaný, protože by vytěsňoval přirozenou a žádoucí různorodost ve společnosti. Mohl by vytvářet dusivou atmosféru vynucovaného podřízení se všemožným konvencím, kterou můžeme nasávat v románech Jane Austenové i jejích viktoriánských následovníků“, myslí si ústavní právník **Jan Kysela**.

Podle socioložky **Kláry Plecité** tvoří hodnoty důležitou součást kultury společnosti, přičemž různé společnosti sdílejí různé hodnotové systémy. Hodnoty jsou podle

Každý rok v Broumově diskutují zajímavé osobnosti z různých společenských sfér

Během let si Broumovské diskuse získaly stálou posluchačskou obec

ní obecné principy nebo ideály, které jsou ve společnosti sdíleny a říkají nám, co je považováno za žádoucí či nežádoucí. Svoboda, tolerance, rovnost, spravedlnost, zdraví, štěstí, bohatství, přátelství, důvěra, láska, rodina, pravda, víra, racionalita a další jsou příklady hodnot, které jednotlivci a sociální skupiny sdílejí a které motivují jejich chování. Sociologové pak prý zkoumají, jaké hodnoty jsou ve společnosti preferovány, jak jsou definovány a hierarchizovány a jaké mají tyto rozdíly v definicích či hierarchiích hodnot důsledky na chování. Uvědomují si, že měření hodnot není jednoduché, protože koncepty jednotlivých hodnot nejsou pevné.

„Jestliže je mým úkolem vstoupit do diskuse z tzv. filosofické perspektivy, pak mám hned na začátku potřebu sdělit, že všechny filosofie, teologie či ostatní xy-logie, žádné definitivní odpovědi na otázku hodnot přinést nemohou. Jistě, nejsou zcela mrtvé, ale to, co dějinně přináší, jsou až na výjimky jen abstraktní ideje, dříve či později proměněné na kruté ideologie. A jakkoliv rád o ideologiích svým studentům přednáším, vždy si oddychnu, když mohu toto téma zanechat zavřené za dveřmi posluchárny. Téma hodnot je tedy třeba diskutovat z mnohem pokornější perspektivy, a to z perspektivy našich současných potřeb a výzev, které jsou jiné než ty včera a jiné, než budou ty zítra“, říká teolog a pedagog **Michal Podzimek**.

Abatyše Opatství Venio si není jistá, jestli se změnily hodnoty celé společnosti. Podle ní se budou zřejmě dlouhodobě měnit na základě zkušeností jednotlivců podle toho, jak koho současná krize osobně zasáhla. *„Ať už to byla ztráta blízkých, ztráta živobytí, izolace, psychické potíže, násilí v rodině nebo i pozitivní zkušenost solidarity, síly rodiny, domácích bohoslužeb či velkého nasazení zdravotníků a zdravotnic, učitelek a učitelů a mnoha dalších. Krátkodobě se většina společnosti podřídila omezením a zákazům, což ji pro mě ukázalo jako ochotnou a rozumnou. Vzdali jsme se mnoha věcí, jako je cestování, kultura, fyzický kontakt. Mnoha lidem se ulevilo, protože mohli zpomalit, mnoha přitížilo, protože museli zpomalit. O těchto věcech je nyní třeba přemýšlet z dlouhodobého hlediska. Ze stavu našeho světa je zřejmé, že se jako společnost budeme muset některých věcí vzdát a zároveň je důležité dobře rozlišit, které to jsou“*, je přesvědčena řeholní sestra **Francesca Šimuniová**.

Politika bez hodnot není

Politička **Helena Válková** si myslí, že politik, jako každý jiný smrtelník, je ovlivněn hodnotami, které sdílí či v nich byl vychován. Říká dále, že na rozdíl od „obyčejných“ smrtelníků však někteří z nich vynikají dovedností hodnoty, které skutečně vyznávají, skrývat a navenek předstírat, že jednají v zájmu takových hodnotových kritérií, které jsou s jejich vlastním přesvědčením v rozporu. Mnoho lidí si prý toto uvědomuje, a proto je pro ně již jen pomyšlení na to, že by tzv. šli do politiky, krajně nepříjemné – neboť mají pocit, že by se museli přetvařovat.

„Politika je tvrdé a nesentimentální řemeslo. Vynutí si schopnost údery inkasovat i rozdávat. Má to smysl, pokud je to zápas o ideje a hodnoty, kde nejvyšší hodnotou je lidská svoboda a důstojnost. Hodnotově vyprázdněná politika už vlastně politikou není. Zůstane jen technologií moci pro moc samu, bude výpravnou scénou bez obsahu. Záleží vždy jenom na lidech, kteří ji provozují. Není důležité, zda se cítí být věřícími, či nikoliv. Důležité je, zda při svém chování respektují kulturní vzorce slušného člověka. Ty vzorce definovala víra. Judaistická a křesťanská. Budou-li je dodržovat, nemusíme mít strach, že svoji moc zneužijí“ popsal svoje zkušenosti i politik **Miroslav Kalousek**.

Tak jak je při Broumovských diskusích již zvykem, nesly se celé dny v pozitivním a přátelském duchu. Organizátoři nezapomínají ani na mladou generaci, na studenty, kteří se Broumovských diskusí pravidelně zúčastňují a velice aktivně se zapojují třeba při kladení otázek hostům. *„Broumovské diskuse, podobně jako Opus bonum, zůstávají svébytným projektem zakotveným v době svého vzniku, ale cítíme potřebu stavět na společných nadčasových hodnotách – diskuse, kultury, duchovního rozvoje, svobody a demokracie – a v tomto smyslu navázat na činnost Opus bonum“*, dodal ke smyslu celého projektu jeho zakladatel **Jan Školník**.

Pavel J. Sršeň

Úvahy nad Krédem (5)

Věřím v Ducha svatého, Pána a Dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků.

Křesťané věří, že v Ježíši Kristu přišel Bůh za každým člověkem a tomu, kdo věří, nabízí letniční dar Ducha svatého. Křesťané se s odvoláním na Ducha křižují i křtí a v krédu vyznávají: *„Věřím v Ducha svatého“*. Nabízí se otázka, kdo je onen Duch svatý a jakou roli hraje v křesťanství… Mnozí o něm slyšeli, v krédu se říká, že si zaslouží úctu jako Otec a Syn, milióny lidí se k němu každý den modlí. Na otázku, kdo je ten tajemný Třetí, dokáže však odpovědět málokdo. My se o to pokusíme.

Vyznání víry je zpráva o Bohu, který se člověku daruje. Bůh člověka obdarovává stvořením – vesmír, příroda i svět jsou darem. Ježíš Kristus je pak hlavním vyjádřením Boží štědrosti. Boží dobrota se však od Krista rozpíná ještě dále: Některé myšlenky, niterné zkušenosti a řadu dalších věcí, které se dějí v lidském nitru, asi také smíme vnímat jako Boží obdarování. Křesťanský Bůh se zkrátka mnohostranně a přehojně rozdává… Teologové, uvažujíce nad tímto biblickým poselstvím, usoudili, že Bůh, jenž se tak velkoryse daruje člověku, musí mít tuto dynamiku zakódovánu ve svém skrytém vnitřním životě. Musí být sám v sobě Darem, musí být také Dárcem a Obdarovaným. Pro křesťana z toho vyplývá, že Láskou může být Bůh jen jako trojjediný. Většina křesťanů však takto nepřemýšlí, věnují se spíše vlastnímu nitru, které je jim bližší a přístupnější.

Uvádějí následující zkušenost: Duch svatý je někdo jiný ve mně a nade mnou, někdo, kdo mě provází, osvěcuje, vede k pravdě a utěšuje. V křesťanském prostředí se lze často setkat s názorem, že lepší než namáhavé teoretizování a spekulování je zakoušení jeho blahodárného působení. Tajemství Ducha svatého je v tradici církve přednostně chápáno jako cosi nenápadného a jemného, přesto mocně přetvářejícího lidské srdce i vztahy. Ve východním křesťanství je Duch svatý rovněž od nepaměti zdůrazňován i v souvislosti s církví, a i církev katolická toto propojení v současnosti opět akcentuje. Uvádí se analogie s inkarnací: Jako se Boží syn ke spáse člověka vtělil, tak lze v jistém smyslu říci, že se Duch svatý ze stejného důvodu „vcírkevnil“. Teologové si samozřejmě uvědomují, že *„Duch vane, kam chce“* a že působí i mimo viditelné hranice církve, jeho nejvlastnějším „prostorem“ však zůstává církev. Tajemství církve spočívá ve skutečnosti, že je znamením a nástrojem Krista – je v Duchu svatém jeho svátostí. Právě Spiritus in Ecclesia – Duch v církvi, jak to hezky formulovala konstituce Lumen gentium, dělá z církve Kristovo znamení a nástroj. Když se káže, křtí, rozhřešuje či slaví eucharistie, je Duch svatý při díle, aby lidská srdce očišťoval, pozvedal a vyléval do nich lásku Boží.

Kde působí Kristus, pracuje vždy jeho Duch. Totéž platí i naopak: dotyky Ducha přibližují člověka ke Kristu a proměňují

jej. V nejlepší teologické literatuře se Duch svatý prezentuje jako láska mezi Otcem a Synem nebo jako ten, který vychází z lásky mezi Otcem i Synem. Obě řešení jsou možná a správná. Aniž bychom se pouštěli do složitých úvah, můžeme říci, že platí věta z Otčenáše: jako v nebi, tak i na zemi. Kde je Duch svatý, tam jsou vztahy lásky. Tím, kým je v Trojici, tím chce být i v církvi. Řada křesťanů se proto každý den k Duchu svatému modlí. Zvláště o Letnicích si připomínají svoje biřmování a opakují: Přijď, Duchu svatý, naplň srdce svých věrných a zapal v nich oheň své lásky.

P. David Bouma

David Bouma

capellanus specialis a docent na KKNS PdF UHK a katedře filosofie a systematické teologie KTF UK

Misijní kalendář připomíná 100 let PMD

Příští rok v květnu si Papežská misijní díla připomenou hned dvojí významné výročí, a to 200 let od založení Sdružení šíření víry a 100 let od oficiálního založení Papežských misijních děl. V témže roce bude také blahořečena zakladatelka PMD Pauline Jaricot. Všechny tyto významné milníky reflektuje Misijní kalendář na rok 2022, a to prostřednictvím fotografií vztahujících se jak k Dílu šíření víry, tak k samotné Pauline. Význam jejího působení v církvi připomíná v úvodním slově diecézní ředitelka PMD pro pražskou arcidiecézi sestra Angelika.

Fotografie z různých koutů světa i z České republiky jsou doprovázeny biblickými citáty. Kalendář má jako obvykle jmenné a liturgické kalendárium s dostatkem

místa pro vaše poznámky. Najdete v něm i přehled na rok 2023.

Pokud máte o Misijní kalendář zájem, poptejte se ve své farnosti nebo se obraťte na diecézní ředitelku PMD pro královéhradeckou diecézi Ludmilu T. Soukalovou. Kontakt naleznete na www.bihk.cz.

Dar ve výši 150 Kč pomůže dětem v misiích z největší bídy, dar 300 Kč těmto dětem umožní vzdělání. Variabilní symbol pro platby za Misijní kalendář je 740.

Papežská misijní díla

Na Kropáčce 30/1, 500 03 Hradec Králové
pmd@missio.cz, www.missio.cz, FB: PapezskaMisijniDila

Poděkování Petru Tesařovi

Generální vikář Mons. Jan Paseka a diecézní ekonom Pavel Rathouský navštívili pana Petra Tesaře, aby mu poděkovali za jeho nezastupitelnou a zásadní práci při revitalizaci poutního chrámu Panny Marie Pomocnice v Chlumku u Luže. Díky manažerským schopnostem pana Tesaře se podařilo nejen zafinancovat rozsáhlý projekt oprav z různých dotačních fondů, ale také na poutním místě zřídit výtah pro imobilní návštěvníky.

Knižní tipy

Nakladatelství Doron

Uhřice 76, 683 33 Nesovice
Tel.: 517 367 656, doron@doron.cz
www.doron.cz

Grazia Ruotolo a Luciano Regolo
Ježíši, postarej se ty!
P. Dolindo Ruotolo ve vzpomínkách své neteře

Otec Dolindo byl vyhledávaný kazatel a nesmírně plodný duchovní spisovatel. Napsal mimo jiné i u nás dobře známou Novénu odevzdanosti. Pokorně snášel pronásledování a nespravedlivé zákazy ze strany církevních představených. Duchovně doprovázel zástupy lidí, z nichž mnozí tak díiy němu nalezli Krista nebo nové, hlubší obrácení. *Brož, 244 str., 329 Kč*

Vojtěch Kodet a Jan Paulas
Bůh své bitvy neprohrává

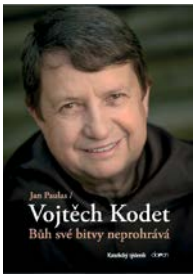

Známý duchovní autor, karmelitán P. Vojtěch Kodet v obsáhlém knižním rozhovoru líčí svůj životní příběh. Otevírá témata, která jsou pro něj důležitá: víra jako osobní vztah, odpuštění, uzdravení, umění rozlišování nebo život s Božím slovem. Své životní ohlédnutí rámuje také bohatou fotopřílohou a krátkými úvahami – monology. *Váz, 498 str., 449 Kč*

Charitní listy

Charita

ZPRAVODAJ DIECÉZNÍ CHARITY HRADEC KRÁLOVÉ 12/2021

Jak pomáhá Tříkrálová sbírka

Hradecká Charita podpořila z Tříkrálové sbírky 2021 čím dál více vyhledávanou službu domácí hospicové péče, na kterou mohou lidé přispívat i po Novém roce. Zdravotní sestry pomohly s náročnou péčí i paní Magdaléně, která slíbila svému těžce nemocnému tatínkovi, že poslední dny stráví s rodinou doma. Celý příběh „Když se za vás postaví celé nebe" si můžete přečíst na www.charitahk.cz. Foto: Oblastní charita Hradec Králové

Díky příznivcům a dárcům Tříkrálové sbírky 2021 mohla kutnohorská Charita pořídit vůz pro terénní programy. Charita tak pomohla i panu Karlovi, odkázanému na invalidní vozík, který přišel o bydlení. Po několika návštěvách s potravinovou pomocí a ošacením se podařilo vyřešit jeho problémy. Díky včasné pomoci už nemusí mít pan Karel obavy, kde stráví zimu, a je naděje, že dostane i práci. Celý příběh „Bez přátel není štěstí a bez neštěstí nepoznáme přátele" si můžete přečíst na webových stránkách. Foto: Oblastní charita Kutná Hora

Jednadvacátý ročník Tříkrálové sbírky proběhl kvůli covidu poprvé online, přesto v naší diecézi překvapivě vynesla přes 10,2 mil. korun. Z důvodu zpřísněných opatření koledníci do ulic nevyšli, ale lidé o koledu nepřišli. Tři králové jim popřáli alespoň po síti na www.trikralovasbirka.cz. Mnozí dárci přispívali také do kasiček na veřejně přístupných místech ve svých regionech nebo dárcovskou SMS.

Darované peníze již pomáhají v desítkách charitních zařízení a službách pro nemocné, seniory, handicapované, rodiny s dětmi a lidi v tísni v našich regionech i v zahraničí. Naše Charity byly a jsou nablízku pacientům a potřebným lidem i v době koronakrize.

Neztrácejme naději

Stále nemáme vyhráno. Koronavir nás dál zkouší a my hledáme cesty, jak se s ním popasovat. Zdá se, že nás ještě nějaký čas potrápí. Neztrácejme však naději! Zachovejme pozitivní náladu a chovejme se zodpovědně, ať všechny testy jsou brzy jen negativní.

Nevyzpytatelný vir testuje i nás, naše vztahy, postoje, žité hodnoty. A také nás mnohému učí. Prověřuje i naši Charitu. Děkuji touto cestou všem našim pracovníkům i dobrovolníkům za jejich nasazení a odvahu. I přes jistá rizika zůstali po celý rok lidem nablízku. Díky i Vám, kteří nám v naší službě potřebným pomáháte.

Nyní připravujeme Tříkrálovou sbírku, abychom přenesli radostné vánoční poselství zrozené Boží lásky do nadcházejícího roku. Moc si přejeme, abychom mohli vyslat koledníky s přáním přímo do Vašich domovů. Uvidíme, zda nám to covid umožní, nebo bude sbírka opět probíhat online. Neztrácíme však naději, zatím připravujeme vše pro koledování.

A tak přeji nám všem, ať v lednu zaslechneme u dveří domu nebo v ulicích *„My tři králové jdeme k vám, štěstí, zdraví vinšujem vám…."* a ještě v předstihu příjemné a požehnané vánoční svátky, radostný a láskyplný příští rok 2022.

Anna Maclová, ředitelka Diecézní charity Hradec Králové

- **Oblastní charita Červený Kostelec** například z výtěžku Tříkrálové sbírky zakoupila **novou sušičku pro prádelnu v Hospici Anežky České** v Červeném Kostelci.
- **Charita v Dolním Újezdě** pořídila potřebný **nový vůz pro Charitní pečovatelskou službu**, aby pečovatelky mohly pomáhat seniorům a lidem se zdravotním postižením i ve spádových obcích.
- **Farní charita ve Dvoře Králové nad Labem** přispěla na **motivační pobyty a workshopy pro děti z pěstounských rodin**, které pořádá charitní centrum Klubko.
- **Havlíčkobrodská Charita** věnovala darované prostředky na přípravu **rekonstrukce Sociálně terapeutické dílny v Ledči** a na zajištění **provozu azylových domů v Havlíčkově Brodě a Humpolci**.
- **Oblastní charita Hradec Králové** podpořila **domácí hospicovou péči** o nevyléčitelně nemocné i jejich blízké a také přípravu **výstavby kamenného hospice**.
- **Charity v Litomyšli** a **v Poličce** použily vykoledované peníze na **zajištění služby domácího hospice**.
- **Jičínská Charita** podpořila **sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi** na Semilsku.
- **Charita v Jilemnici** přispěla na **provoz Mateřského centra Rodinka**.
- **Oblastní charita Kutná Hora** z vykoledovaných příspěvků pořídila **vůz pro terénní programy středisek Atrium a Racek** na pomoc lidem v nouzi.
- **Náchodská Charita** mohla z vybraných prostředků **dovybavit azylové domy**, provést **stavební úpravy** a dofinancovat nákup **vozidel pro Charitní pečovatelskou službu**, kterými pracovníci jezdili za klienty v době pandemie.
- **Oblastní charita Nové Hrady** z výtěžku sbírky přispěla na **nákup svozového auta pro handicapované klienty** denního stacionáře a sociálně terapeutických dílen.
- **Oblastní charita Pardubice** věnovala darované peníze především na **rekonstrukci nového objektu paliativní ambulance, mobilního hospice a pečovatelské služby**.
- **Charita ve Studenci** dokoupila koncentrátor kyslíku, speciální vozík, chodítka a další **zdravotnické pomůcky** pro klienty Domácí zdravotní péče.
- **Oblastní charita Trutnov** z Tříkrálové sbírky spolufinancovala **dostavbu půjčovny zdravotních a kompenzačních pomůcek**, která je nyní bezbariérová a umožní větší nabídku pomůcek.
- **Oblastní charita Ústí nad Orlicí** z výnosu sbírky podpořila službu **Sociální rehabilitace v Lanškrouně**, která pomáhá rodinám a lidem v tíživé životní situaci.
- Naše **Charity** věnovaly část výtěžku rovněž na **humanitární projekty v Indii**, které realizuje Diecézní charita Hradec Králové, konkrétně na dětské večerní vzdělávání a aktivizační programy pro školáky v Bangalore, a také na projekt Univerzita a podporu chudých dětí v Belgaum.

Tolik konkrétní příklady využití výtěžku Tříkrálové sbírky 2021. Více se dozvíte také na **www.hk.caritas.cz**.

Děkujeme všem dárcům za štědrost a solidaritu, že i v této nelehké době myslí na nemocné a potřebné.

Díky také všem, kteří Charitám umožnili umístit tříkrálovou kasičku – úřadům, farnostem, obchodům, lékárnám, firmám, různým provozovnám a institucím.

Přejeme Vám klidné a požehnané Vánoce! V novém roce 2022 hodně štěstí, lásky a pevné zdraví!

AKTUALITY

Cena Charity putovala do Nových Hradů a Poličky

Praha: Charita Česká republika v úterý 19. října v katedrále sv. Víta ocenila obětavou práci svých pracovníků, dobrovolníků a podporovatelů u příležitosti svátku sv. Vincence z Pauly, patrona charitní práce. Cenu Charity za rok 2020 převzala za naši diecézi Mgr. Markéta Šafářová, bývalá ředitelka a dnes sociální pracovnice Oblastní charity Polička, která během svého patnáctiletého působení vybudovala z malé farní Charity profesionální a v regionu nezastupitelnou neziskovou organizaci. Za rok 2021 obdržela Cenu Charity paní Ludmila Hladká z Oblastní charity Nové Hrady u Skutče, která s obětavým nasazením vede ošetřovatelskou službu a věnuje se také Domácí hospicové péči. Gratulujeme oběma k ocenění a děkujeme!

Jana Karasová

Děkujeme Markétě Šafářové z Poličky a Ludmile Hladké z Nových Hradů za obětavou práci v charitě a gratulujeme k Ceně Charity ČR. Foto: Aneta Maclová

KALENDÁŘ AKCÍ

Jilemnice a Dobruška

- **prosinec – Putovní výstava příběhů z Indie**, kostel sv. Vavřince, jáhna a mučedníka v Jilemnici a venkovní výstava u kostela sv. Václava v Dobrušce. Poznejte příběhy indických dětí zapojených do projektu Adopce na dálku hradecké Diecézní charity. Více na www.adopce.hk.caritas.cz.

Náchod

- **7. 12. Benefiční koncert Anna K. – Tour**, Beránek Náchod v 19 hod. Výtěžek poputuje na opravu výtahu pro klienty odlehčovací služby Domova sv. Josefa. Pořádá Oblastní charita Červený Kostelec. Předprodej na www.beraneknachod.cz. Více také na www.domovsvatehojosefa.cz.

Chrudimská Charita poskytuje nově domácí hospicovou péči

Chrudim: Většina nevyléčitelně nemocných pacientů si přeje strávit poslední dny života doma a obklopena svými blízkými. Právě těmto rodinám je určena Domácí hospicová péče Farní charity Chrudim. *„Pro nemocné je tým našich zdravotních sester k dispozici kdykoliv podle jejich potřeby. Nabízíme také zapůjčení zdravotních pomůcek, jako jsou polohovací postele, kyslíkové koncentrátory a další vybavení,“* říká její ředitel Roman Pešek.

Tým domácí hospicové péče tvoří zdravotní sestry, sociální pracovnice, pracovníci v sociálních službách, psycholožka či duchovní. Charita službu poskytuje především v Chrudimi i jejím okolí a spolupracuje s MUDr. Ludmilou Voborníkovou, která v Chrudimské nemocnici provozuje Ambulanci pro léčbu bolesti a paliativní medicínu. Více také na **www.chrudim.charita.cz**.

Michaela Horníčková

Graffiti tvoření

Dvůr Králové n. L: K velké radosti mladých návštěvníků parku v Schulzových sadech uspořádalo Nízkoprahové zařízení Střelka ve spolupráci se službou pro rodinu Labyrint další Graffiti workshop. Pod vedením profesionálů si děti mohly na legální ploše nasprejovat vlastní kresby. Akce podpořila tvořivost všech účastníků a podařilo se navázat kontakt s pracovníky Střelky i mezi dětmi navzájem.

Terénní pracovníci působí na děti a mládež přímo v jejich prostředí. Pomáhají jim řešit jejich problémy, doprovází je v důležitých etapách dospívání, mohou po určitou dobu plnit roli staršího a bezpečného průvodce. Nízkoprahové zařízení je tu pro děti a mládež 6–20 let, jejichž život ovlivňují nepříznivé podmínky a rizikové prostředí. Nejčastější témata k řešení bývají škola, vztahy s vrstevníky nebo autoritami, náplň volného času a zdraví. Střelka kromě prostoru na faře, kde se mohou děti sejít s pracovníky, popovídat s nimi nebo si zahrát hry, vysílá své pracovníky i do obcí Královédvorska. Více také na **www.dk.charita.cz**.

Mgr. Dagmar Litošová

Knihovnička

Pomozte naplnit knihovničky indických dětí knihami plnými nových znalostí, zajímavostí a podnětů.
Máte zachovalé knihy nebo učebnice vydané v posledních 20 letech, které už nepotřebujete? Pošlete knihy dál! Prodejte své knihy přes knihkupectví Reknihy. Váš výtěžek z prodeje věnujte na nákup knih a učebnic pro děti žijící na okraji indické společnosti. Bližší informace najdete na **www.adopce.hk.caritas.cz**. Děkujeme vám!

Na letošním Setkání národů se více tvořilo a tančilo

Na 8. ročníku Setkání národů ve čtvrtek 4. listopadu v hradeckém Adalbertinu představilo svou kulturu 16 států čtyř kontinentů. Tentokrát se stánky všech zemí proměnily v tvůrčí dílny a interaktivní poznávací koutky, kde si návštěvníci vyzkoušeli hru na africké bubny, indiánské uzlové písmo nebo upletli ukrajinský květinový věneček. Závěrečnou přehlídku cizokrajných tanců, hudby a zpěvu v pestrobarevných kostýmech korunovala festivalová samba v podání tanečnice Veroniky Lálové a společný song „We are the World“ s arménskou zpěvačkou Alvinou Aghajanyan.

Paní Anara původem z Kyrgystánu si na Setkání národů oblékla tradiční svatební šaty a návštěvníky učila i jejich oblíbenou národní společenskou hru s kamínky. Foto: Jana Karasová

Letošní festival ukázal, že i v době pandemie se lidé potřebují setkávat, poznávat kulturní odlišnosti a připomínat si svoje kořeny. Návštěvníci oceňovali bohatou prezentaci zemí a také to, že si mohli jejich národní zvyky a tradice sami zažít a na místě vyzkoušet. *„I když bylo Setkání národů kvůli pandemii trochu jiné, než v předchozích letech, tak splnilo své poslání. Je to přátelská akce, kde si lidé různých národností k sobě přirozeně najdou cestu prostřednictvím poznání svých tradic, zvyků a umění,“* říká Ing. Jan Kočí, vedoucí Integračního centra pro cizince hradecké Diecézní charity, která akci s partnery a pod záštitou primátora města Hradec Králové uspořádala.

Na Setkání národů svou zemi představili zejména cizinci z Královéhradeckého kraje, kterým Diecézní charita pomáhá s integrací do naší společnosti. Festival doprovodila i řada výstav. Například život vietnamské komunity u nás návštěvníkům přiblížila fotovýstava „Vietnam stories“ od Jindřicha Štreita a Evy Cao Thi, která bude v prosinci k zhlédnutí také v prostorách UHK.

Projekt Integrační centrum pro cizince AMIF/28/01 je financován Evropskou unií v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu a rozpočtu Ministerstva vnitra ČR.

Více také na **www.cizincihradec.cz** a **www.hk.caritas.cz**.

Jana Karasová

Domovenka pomáhá nemocným roztroušenou sklerózou

Jedním z cílů Domova sv. Josefa bylo letos vybrat 5000 Domovenek. Díky dárcům se to povedlo za neuvěřitelných 6 měsíců! **Domovenka je 1 hodina odborného poradenství pro 1 pacienta s roztroušenou sklerózou za 286 Kč.**

Tyto Domovenky nyní nemocným rozdáváme. Plníme tak své poslání, tj. lepší život s roztroušenou sklerózou v domácím prostředí. Zajišťujeme odborné poradenství pro nemocné v pokročilém stadiu a pečující osoby. Předáváme dvacet let zkušeností péče v Domově sv. Josefa do domácností, organizujeme semináře a konference. Naše koordinátorky řeší s klienty palčivé potřeby a propojují je s odborníky.

Domovenka pomohla i panu Lukášovi, který jezdí do Domova na zdravotní pobyty. S okolním světem komunikoval pomocí tabletu s ústní myší, která mu přestala fungovat. S vyřešením problému jeho rodině pomohla pracovnice naší odborné poradny a náš stálý klient pan Josef, který pracuje jako odborník na CITAK (Centrum informační technologie a alternativní komunikace). Jde o službu, kterou naši klienti často využívají. S řidičem a jeho asistentkou Lenkou, která v nezbytně nutných případech nahrazuje jeho ruce, se pan Josef vydal k Lukášovi domů. Vybrali nové zařízení a vše nainstalovali.

Stálo to spoustu úsilí, ale výsledek stál za to. *„A co to znamená pro Lukáše? Svobodu,“* usmívá se pan Josef, pro kterého byl výjezd první, ale určitě ne poslední. Bez pomoci vás, dárců by se tyto opravdové příběhy nikdy nemohly stát. Děkujeme vám! Více také na **www.domovsvatehojosefa.cz.**

Všichni si potřebujeme pomáhat, ale někteří to prostě potřebují víc. Pokud si myslíte, že pomáhat je správné, pak je to také Váš příběh. Pomáhejte s námi na **www.domovenka.cz**.

Chcete udělat na Vánoce radost někomu ze svých blízkých?

Darujte předplatné diecézního měsíčníku Adalbert!

Čtete rádi Adalbert?
Předplaťte ho také svým blízkým nebo přátelům!

rozhovory • názory • osobnosti
život církve • informace z diecéze

Rádi vám zašleme

dárkový poukaz na předplatné časopisu Adalbert pro rok 2022

který můžete věnovat svým blízkým.
Cena ročního předplatného je 319 Kč.
Ozvěte se nám na redakční e-mail adalbert@bihk.cz
nebo na telefon: 495 063 422.